

LỜI CẢM ƠN

Trước hết em xin chân thành cảm ơn thầy giáo Ths. Vũ Mạnh Khánh cùng thầy giáo Ths. Đặng Quang Huy, là những người đã hướng dẫn em rất nhiều trong suốt quá trình tìm hiểu nghiên cứu và hoàn thành khóa luận này từ lý thuyết đến ứng dụng. Sự hướng dẫn của các thầy đã giúp em có thêm được những hiểu biết về xử lý ngôn ngữ tự nhiên và các ứng dụng của nó.

Đồng thời em cũng xin chân thành cảm ơn các thầy cô trong bộ môn công nghệ thông tin cũng như các thầy cô trong trường đã trang bị cho em những kiến thức cơ bản cần thiết để em có thể hoàn thành tốt khóa luận này.

Em xin gửi lời cảm ơn đến các thành viên lớp CT1002, những người bạn đã luôn ở bên cạnh động viên, tạo điều kiện thuận lợi và cùng em tìm hiểu, hoàn thành tốt khóa luận.

Sau cùng, em xin gửi lời cảm ơn đến gia đình, bạn bè đã tạo mọi điều kiện để em xây dựng thành công khóa luận này.

Hải Phòng, ngày.....tháng.....năm 2010

Sinh viên

Bùi Văn Tú

MỤC LỤC

MỞ ĐẦU	1
Chương 1 : GIỚI THIỆU VỀ XỬ LÝ NGÔN NGỮ TỰ NHIÊN	2
I. Tổng quan.....	2
II. Cơ sở khoa học	3
<i>II.1 Một số khái niệm cơ bản</i>	3
<i>II.2 Lý thuyết thông tin</i>	4
<i>II.3 Quy trình xử lý ngôn ngữ tự nhiên</i>	6
<i>II.4 Một số thuật toán phân tích cú pháp</i>	11
III. Các ứng dụng của xử lý ngôn ngữ tự nhiên	14
Chương 2: NGỮ PHÁP TIẾNG ANH	17
I. Các thì trong tiếng anh:	17
II: Cách sử dụng một số thì:	17
<i>II.1. Thì hiện tại đơn(The Simple Present Tense):</i>	17
<i>II.2. Thì hiện tại tiếp diễn(The present continuous/progressive tense)</i>	18
<i>II.3. Thì hiện tại hoàn thành(The Present Prefect Tense)</i>	19
<i>II.4. Thì hiện tại hoàn thành tiếp diễn(The Present Prefect continuousTense)</i>	19
<i>II.5. Thì quá khứ đơn(The Simple Past Tense)</i>	20
<i>II.6. Thì quá khứ tiếp diễn (The Past continuous Tense)</i>	21
<i>II.7. Thì tương lai đơn(The Simple Future Tense)</i>	21
Chương 3: GIỚI THIỆU NGÔN NGỮ VB 6.0	23
I. Giới thiệu.....	23
II. Các thao tác cơ bản trong VB	23
III. Lập trình VB căn bản	26
<i>III.1. Kiểu dữ liệu - biến và hằng</i>	27
<i>III.2. Các cấu trúc lệnh VB</i>	31
<i>III.3. Các hàm xử lý chuỗi trong Vb6</i>	32
Chương 4: CHƯƠNG TRÌNH THỰC NGHIỆM	35
I. Giới thiệu.....	35
II. Chiến lược và thuật toán.....	36

<i>II.1. Chiến lược</i>	36
<i>II.2. Thuật toán:</i>	39
III. Mô tả chi tiết.....	40
<i>III.1. Dữ liệu đầu vào và kết quả của chương trình</i>	40
<i>III.2. Form Từ Điển</i>	41
<i>III.3. Form Sửa lỗi.</i>	46
IV. Hạn chế và hướng phát triển của đề tài	60
KẾT LUẬN	61
TÀI LIỆU THAM KHẢO	62

MỞ ĐẦU

Xử lý ngôn ngữ tự nhiên (natural language processing - NLP) là một nhánh của trí tuệ nhân tạo tập trung vào các ứng dụng trên ngôn ngữ của con người. Trong trí tuệ nhân tạo thì xử lý ngôn ngữ tự nhiên là một trong những phần khó nhất vì nó liên quan đến việc phải hiểu ý nghĩa ngôn ngữ - công cụ hoàn hảo nhất của tư duy và giao tiếp.

Xử lý ngôn ngữ chính là xử lý thông tin khi đầu vào là “dữ liệu ngôn ngữ” (dữ liệu cần biến đổi), tức dữ liệu “văn bản” hay “tiếng nói”. Các dữ liệu liên quan đến ngôn ngữ viết (văn bản) và nói (tiếng nói) đang dần trở nên kiểu dữ liệu chính con người có và lưu trữ dưới dạng điện tử. Đặc điểm chính của các kiểu dữ liệu này là không có cấu trúc hoặc nửa cấu trúc và chúng không thể lưu trữ trong các khuôn dạng cố định như các bảng biểu.

Để máy tính có thể hiểu và thực thi một chương trình được viết bằng ngôn ngữ cấp cao, ta cần phải có một trình biên dịch thực hiện việc chuyển đổi chương trình đó sang chương trình ở dạng ngôn ngữ đích.

Chữ viết là phương tiện giao tiếp quan trọng của con người và qua đó việc xử dụng sai chữ viết: sai từ, sai câu... dễ dẫn tới hậu quả nghiêm trọng trong việc thể hiện điều muốn diễn đạt. Trong khi, lỗi khi xử dụng từ, câu là không thể tránh khỏi, nhất là đối với những người mới học tiếng nước ngoài.

Chương trình mô phỏng sửa lỗi từ vựng trong việc sử dụng câu tiếng Anh là một lĩnh vực trong chương trình xử lý ngôn ngữ tự nhiên. Việc tìm và sửa lỗi trong sử dụng câu tiếng Anh sẽ giúp ích cho người mới học tiếng Anh hay có thể là cơ sở lập trình cho những công việc khác trong lĩnh vực xử lý ngôn ngữ tự nhiên.

Chương 1 : GIỚI THIỆU VỀ XỬ LÝ NGÔN NGỮ TỰ NHIÊN

I. Tổng quan

Xử lý ngôn ngữ chính là xử lý thông tin khi đầu vào là “dữ liệu ngôn ngữ” (dữ liệu cần biến đổi), tức dữ liệu “văn bản” hay “tiếng nói”. Các dữ liệu liên quan đến ngôn ngữ viết (văn bản) và nói (tiếng nói) đang dần trở nên kiểu dữ liệu chính con người có và lưu trữ dưới dạng điện tử. Đặc điểm chính của các kiểu dữ liệu này là không có cấu trúc hoặc nửa cấu trúc và chúng không thể lưu trữ trong các khuôn dạng cố định như các bảng biểu. Theo đánh giá của công ty Oracle, hiện có đến 80% dữ liệu không cấu trúc trong lượng dữ liệu của loài người đang có [Oracle Text]. Với sự ra đời và phổ biến của Internet, của sách báo điện tử, của máy tính cá nhân, của viễn thông, của thiết bị âm thanh,... người người ai cũng có thể tạo ra dữ liệu văn bản hay tiếng nói. Vấn đề là làm sao ta có thể xử lý chúng, tức chuyển chúng từ các dạng ta chưa hiểu được thành các dạng ta có thể hiểu và giải thích được, tức là ta có thể tìm ra thông tin, tri thức hữu ích cho mình.

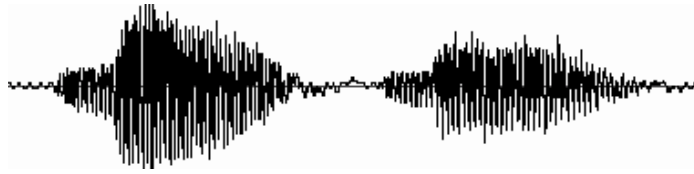
Giả sử chúng ta có các câu sau trong các tiếng nước ngoài:

- “We meet here today to talk about Vietnamese language and speech processing.”

- “Aujourd'hui nous nous réunissons ici pour discuter le traitement de langue et de parole vietnamienne.”

- “Мы встречаемся здесь сегодня, чтобы говорить о вьетнамском языке и обработке речи.”

Nếu có ai đó dịch, hoặc có một chương trình máy tính dịch (biến đổi) chúng ra tiếng Việt, ta sẽ hiểu nghĩa các câu trên đều là: “Hôm nay chúng ta gặp nhau ở đây để bàn về xử lý ngôn ngữ và tiếng nói tiếng Việt.”. Nếu các câu này được lưu trữ như các tệp tiếng Anh, Pháp, Nga và Việt như ta nhìn thấy ở trên, ta có các dữ liệu “văn bản”. Nếu ai đó đọc các câu này, ghi âm lại, ta có thể chuyển chúng vào máy tính dưới dạng các tệp các tín hiệu (signal) “tiếng nói”. Tín hiệu sóng âm của hai âm tiết tiếng Việt có thể nhìn thấy như sau:

Hình 1 : Tín hiệu sóng âm của hai âm tiết Tiếng Việt

Tuy nhiên, một văn bản thật sự (một bài báo khoa học chẳng hạn) có thể có đến hàng nghìn câu, và ta không phải có một mà hàng triệu văn bản. Web là một nguồn dữ liệu văn bản khổng lồ, và cùng với các thư viện điện tử – khi trong một tương gần các sách báo xưa nay và các nguồn âm thanh được chuyển hết vào máy tính (chẳng hạn bằng các chương trình nhận dạng chữ, thu nhập âm thanh, hoặc gõ thẳng vào máy) – sẽ sớm chứa hầu như toàn bộ kiến thức của nhân loại. Vấn đề là làm sao “xử lý” (chuyển đổi) được khối dữ liệu văn bản và tiếng nói khổng lồ này qua dạng khác để mỗi người có được thông tin và tri thức cần thiết từ chúng.

II. Cơ sở khoa học

II.1 Một số khái niệm cơ bản

II.1.1. Ngôn ngữ tự nhiên

Ngôn ngữ là hệ thống để giao thiệp hay suy luận dùng một cách biểu diễn phép ẩn dụ và một loại ngữ pháp theo logic, mỗi cái đó bao hàm một tiêu chuẩn hay sự thật thuộc lịch sử và siêu việt. Nhiều ngôn ngữ sử dụng điệu bộ, âm thanh, lý hiệu, hay chữ viết, và cố gắng truyền khái niệm, ý nghĩa, và ý nghĩ, nhưng mà nhiều khi những khía cạnh này nằm sát quá, cho nên khó phân biệt nó.

II.1.2. Xử lý ngôn ngữ tự nhiên

Xử lý ngôn ngữ tự nhiên (natural language processing - NLP) là một nhánh của trí tuệ nhân tạo tập trung vào các ứng dụng trên ngôn ngữ của con người. Trong trí tuệ nhân tạo thì xử lý ngôn ngữ tự nhiên là một trong những phần khó nhất vì nó liên quan đến việc phải hiểu ý nghĩa ngôn ngữ-công cụ hoàn hảo nhất của tư duy và giao tiếp.

II.1.3. Trí tuệ nhân tạo

Trí tuệ nhân tạo hay trí thông minh nhân tạo (tiếng Anh: artificial intelligence hay machine intelligence, thường được viết tắt là AI) là trí tuệ được

biểu diễn bởi bất cứ một hệ thống nhân tạo nào. Thuật ngữ này thường dùng để nói đến các máy tính có mục đích không nhất định và ngành khoa học nghiên cứu về các lý thuyết và ứng dụng của trí tuệ nhân tạo.

II.1.4. Nhập nhằng

Nhập nhằng trong ngôn ngữ học là hiện tượng thường gặp, trong giao tiếp hàng ngày con người ít để ý đến nó bởi vì họ xử lý tốt hiện tượng này. Nhưng trong các ứng dụng liên quan đến xử lý ngôn ngữ tự nhiên khi phải thao tác với ý nghĩa từ vựng mà điển hình là dịch tự động nhập nhằng trở thành vấn đề nghiêm trọng. Ví dụ trong một câu cần dịch có xuất hiện từ “đường” như trong câu “ra chợ mua cho mẹ ít đường” vấn đề nảy sinh là cần dịch từ này là road hay sugar, con người xác định chúng khá dễ dàng căn cứ vào văn cảnh và các dấu hiệu nhận biết khác nhưng với máy thì không. Một số hiện tượng nhập nhằng: Nhập nhằng ranh giới từ, Nhập nhằng từ đa nghĩa, Nhập nhằng từ đồng âm (đồng tự), Nhập nhằng từ loại.

II.2 Lý thuyết thông tin

II.2.1. Khái niệm

Lý thuyết thông tin nghiên cứu về: Áp dụng các công cụ toán học trong việc lượng hóa data cho mục đích lưu trữ và truyền dữ liệu. Độ đo thông tin là Entropy, là số lượng bit trung bình cần thiết để cho việc lưu trữ hay truyền dữ liệu. Đóng vai trò quan trọng trong xử lý thông tin bằng các phương pháp thống kê, đặc biệt trong NLP.

II.2.2. Entropy

Entropy là một độ đo thông tin. Entropy ~ hỗn độn, mờ, trái nghĩa với order...

Đo độ không chắc chắn: Entropy thấp -> Đo độ không chắc chắn thấp; Entropy cao -> Đo độ không chắc chắn cao. Trong vật lý: Entropy giảm khi năng lượng được sử dụng. Ký hiệu $p(x)$ là một phân bố của một biến ngẫu nhiên X . Ω là không gian mẫu của X . Entropy được tính như sau: $H(X) = - \sum_{x \in \Omega} p(x) \log_2 p(x)$. Đơn vị: bits (log10: nats). Ký hiệu: $H(X) = H_p(X) = H(p)$.

II.2.3. Perplexity - Cross Entropy

1. Entropy liên quan thế nào đến hiểu ngôn ngữ?

Liên quan đến sự ko chính xác: một vấn đề càng có nhiều thông tin thì Entropy càng thấp. Có nhiều mô hình -> entropy đo chất lượng của các mô hình?

Ví dụ: mô hình mã hóa ký tự với trung bình số bit sử dụng trên mỗi ký tự là 2.5 Đây là mô hình ngôn ngữ 0-gram, nếu đặt trong sự liên kết của các âm tiết thì chúng ta có thể sinh được mô hình tốt hơn, chẳng hạn cho entropy 1.22 bit trên một ký tự.

2. Perplexity

Entropy của một phân bố $p(X)$ là: $H(p(X))$ thì giá trị 2^H được gọi là perplexity perplexity là số lượng mẫu trung bình mà một biến phải lựa chọn. Perplexity càng bé (tức là entropy càng bé) thì mô hình càng tốt \Leftrightarrow số bit dùng để mã hóa thông tin càng bé.

Ví dụ : Cho 8 con ngựa với xác suất lựa chọn như sau:

Ngựa 1: 1/2 ngựa 2: 1/4 ngựa 3: 1/8 ngựa 4: 1/16

Ngựa 5: 1/64 ngựa 2: 1/64 ngựa 3: 1/64 ngựa 4: 1/64

3. Entropy rate

Tính entropy của một dãy các từ trong một ngôn ngữ L

$$H(w_1, \dots, w_n) = - \sum_{W \in L} p(W_1^n) \log p(W_1^n)$$

Entropy rate được coi như per-word entropy. Coi một ngôn ngữ như một quá trình ngẫu nhiên sản xuất một dãy các từ. Cần quan tâm đến một dãy vô hạn từ. Entropy rate $H(L)$ được định nghĩa như sau:

$$H(L) = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1}{n} H(w_1, \dots, w_n) = \lim_{n \rightarrow \infty} - \frac{1}{n} \sum_{w \in L} p(w_1, \dots, w_n) \log p(w_1, \dots, w_n)$$

4. Cross Entropy

Cross entropy được sử dụng khi chúng ta không biết phân bố thật p .

Cross-entropy của phân bố m của phân bố thật p được định nghĩa:

$$H(p, m) = \lim_{n \rightarrow \infty} - \frac{1}{n} \sum_{w \in L} p(w_1, \dots, w_n) \log m(w_1, \dots, w_n) = \lim_{n \rightarrow \infty} - \frac{1}{n} \log m(w_1, \dots, w_n)$$

(theo lý thuyết Shannon-McMillan-Breiman)

5. Cross entropy để so sánh các mô hình : $H(p) \leq H(p,m)$

Cross entropy $H(p,m)$ là cận trên của entropy $H(p)$;

Mô hình m càng chính xác thì cross entropy $H(p,m)$ càng gần với entropy $H(p)$;

Độ khác nhau $H(p,m)$ và $H(p)$ đo độ chính xác của mô hình m ;

6. Các công thức Cross Entropy

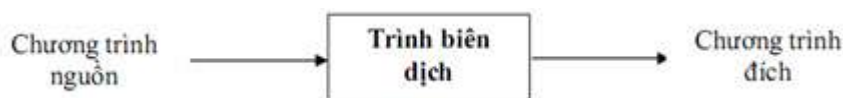
Cross entropy giữa biến X với phân bố xác suất đúng $p(x)$ và một phân bố m được tính như sau:

$$H(X, m) = H(X) + D(p \parallel m) = -\sum_x p(x) \log m(x)$$

Chú ý: $D(p \parallel q) = \sum_x p(x) \log_2 (p(x)/q(x))$

II.3 Quy trình xử lý ngôn ngữ tự nhiên

Để máy tính có thể hiểu và thực thi một chương trình được viết bằng ngôn ngữ cấp cao, ta cần phải có một trình biên dịch thực hiện việc chuyển đổi chương trình đó sang chương trình ở dạng ngôn ngữ đích. Chương này trình bày một cách tổng quan về cấu trúc của một trình biên dịch và mối liên hệ giữa nó với các thành phần khác - “họ hàng” của nó - như bộ tiền xử lý, bộ tải và soạn thảo liên kết, v.v. Cấu trúc của trình biên dịch được mô tả trong chương là một cấu trúc mức quan niệm bao gồm các giai đoạn: Phân tích từ vựng, Phân tích cú pháp, Phân tích ngữ nghĩa, Sinh mã trung gian, Tối ưu mã và Sinh mã đích. Nói một cách đơn giản, trình biên dịch là một chương trình làm nhiệm vụ đọc một chương trình được viết bằng một ngôn ngữ - ngôn ngữ nguồn (source language) - rồi dịch nó thành một chương trình tương đương ở một ngôn ngữ khác - ngôn ngữ đích (target language). Một phần quan trọng trong quá trình dịch là ghi nhận lại các lỗi có trong chương trình nguồn để thông báo lại cho người viết chương trình.

Hình 2 : Một trình biên dịch

II.3.1. Phân tích từ vựng (Lexical Analysis)

Trong một trình biên dịch, giai đoạn phân tích từ vựng sẽ đọc chương trình nguồn từ trái sang phải (quét nguyên liệu - scanning) để tách ra thành các thẻ từ (token).

Ví dụ 1: Quá trình phân tích từ vựng cho câu lệnh gán `position := initial + rate * 60` sẽ tách thành các token như sau:

1. Danh biểu `position`
2. Ký hiệu phép gán `:=`
3. Danh biểu `initial`
4. Ký hiệu phép cộng (+)
5. Danh biểu `rate`
6. Ký hiệu phép nhân (*)
7. Số `60`

Trong quá trình phân tích từ vựng các khoảng trắng (blank) sẽ bị bỏ qua.

II.3.2. Phân tích cú pháp (Syntax Analysis)

Giai đoạn phân tích cú pháp thực hiện công việc nhóm các thẻ từ của chương trình nguồn thành các ngữ đoạn văn phạm (grammatical phrase), mà sau đó sẽ được trình biên dịch tổng hợp ra thành phẩm. Thông thường, các ngữ đoạn văn phạm này được biểu diễn bằng dạng cây phân tích cú pháp (parse tree) với:

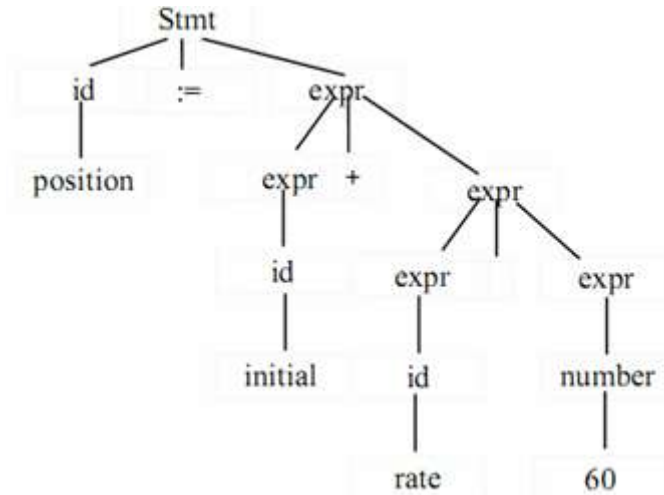
- Ngôn ngữ được đặc tả bởi các luật sinh.
- Phân tích cú pháp dựa vào luật sinh để xây dựng cây phân tích cú pháp.

Ví dụ 1.3: Giả sử ngôn ngữ đặc tả bởi các luật sinh sau:

`Stmt` \rightarrow `id := expr`

`expr` \rightarrow `expr + expr` | `expr * expr` | `id` | `number`

Với câu nhập: `position := initial + rate * 60`, cây phân tích cú pháp được xây dựng như sau:

Hình 3 : Một cây phân tích cú pháp

Cấu trúc phân cấp của một chương trình thường được diễn tả bởi quy luật đệ qui.

Ví dụ 1.4:

1) Danh biểu (identifier) là một biểu thức (expr).

2) Số (number) là một biểu thức.

3) Nếu expr1 và expr2 là các biểu thức thì:

expr1 + expr2

expr1 * expr2

(expr)

4) cũng là những biểu thức. Câu lệnh (statement) cũng có thể định nghĩa đệ qui :

Nếu id1 là một danh biểu và expr2 là một biểu thức thì id1 := expr2 là một lệnh (stmt).

Nếu expr1 là một biểu thức và stmt2 là một lệnh thì while (expr1) do stmt2 và if (expr1) then stmt2: đều là các lệnh. Người ta dùng các qui tắc đệ qui như trên để đặc tả luật sinh (production) cho ngôn ngữ. Sự phân chia giữa quá trình phân tích từ vựng và phân tích cú pháp cũng tùy theo công việc thực hiện.

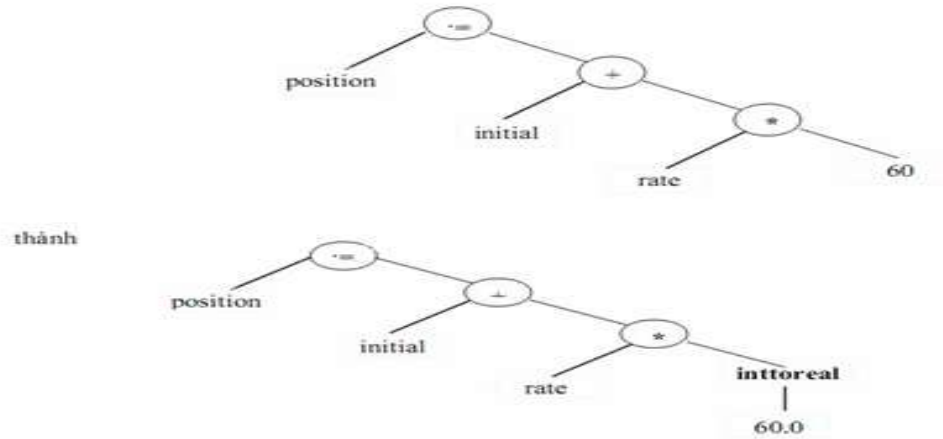
II.3.3. Phân tích ngữ nghĩa (Semantic Analysis)

Giai đoạn phân tích ngữ nghĩa sẽ thực hiện việc kiểm tra xem chương trình nguồn có chứa lỗi về ngữ nghĩa hay không và tập hợp thông tin về kiểu cho giai

đoạn sinh mã về sau. Một phần quan trọng trong giai đoạn phân tích ngữ nghĩa là kiểm tra kiểu (type checking) và ép chuyển đổi kiểu.

Ví dụ 1.5: Trong biểu thức $position := initial + rate * 60$

Các danh biểu (tên biến) được khai báo là real, 60 là số integer vì vậy trình biên dịch đổi số nguyên 60 thành số thực 60.0

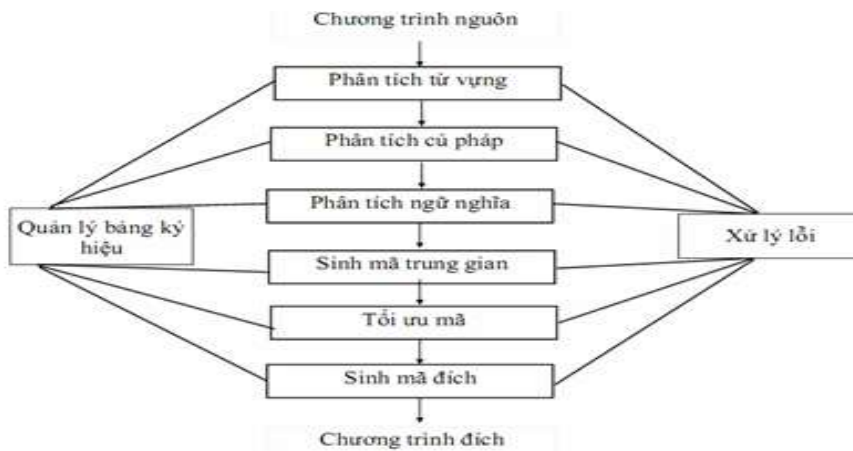

Hình 4: Chuyển đổi kiểu trên cây phân tích cú pháp

II.3.4. Các giai đoạn của trình biên dịch

Một trình biên dịch được chia thành các giai đoạn, mỗi giai đoạn chuyển chương trình nguồn từ một dạng biểu diễn này sang một dạng biểu diễn khác.

VÍ DỤ: Một cách phân rã điển hình trình biên dịch được trình bày trong hình

Hình 5: Các giai đoạn của một trình biên dịch

Việc quản lý bảng ký hiệu và xử lý lỗi được thực hiện xuyên suốt qua tất cả các giai đoạn. Các giai đoạn mà chúng ta đề cập ở trên là thực hiện theo trình tự logic của một trình biên dịch. Nhưng trong thực tế, cài đặt các hoạt động của nhiều hơn một giai đoạn có thể được nhóm lại với nhau. Thông thường chúng được nhóm thành hai nhóm cơ bản, gọi là: Kỳ đầu (Front end) và kỳ sau (Back end).

1. Kỳ đầu (Front End)

Kỳ đầu bao gồm các giai đoạn hoặc các phần giai đoạn phụ thuộc nhiều vào ngôn ngữ nguồn và hầu như độc lập với máy đích. Thông thường, nó chứa các giai đoạn sau: Phân tích từ vựng, Phân tích cú pháp, Phân tích ngữ nghĩa và Sinh mã trung gian. Một phần của công việc tối ưu hóa mã cũng được thực hiện ở kỳ đầu. Front end cũng bao gồm cả việc xử lý lỗi xuất hiện trong từng giai đoạn.

2. Kỳ sau (Back End)

Kỳ sau bao gồm một số phần nào đó của trình biên dịch phụ thuộc vào máy đích và nói chung các phần này không phụ thuộc vào ngôn ngữ nguồn mà là ngôn ngữ trung gian. Trong kỳ sau, chúng ta gặp một số vấn đề tối ưu hoá mã, phát sinh mã đích cùng với việc xử lý lỗi và các thao tác trên bảng ký hiệu.

II.4 Một số thuật toán phân tích cú pháp

II.4.1. Topdown

Phân tích từ trên xuống, từ trái qua phải;

Khi gặp một từ (terminal) thì phân tích nút tiếp theo;

Khi không tương ứng với input word thì quay lui;

II.4.2. Bottom-up

Là một dạng của shift-reduce actions;

Khi gặp về phải của một luật thì thu gọn thành về trái;

Khi không phân tích được tiếp thì quay lui;

II.4.3. CYK (Cocke-Younger-Kasami)

Văn phạm dạng chuẩn Chomsky (Chomsky Normal Form);

Các luật thuộc một trong 2 dạng:

$A \rightarrow BC$

$A \rightarrow a$

Ví dụ:

$S \rightarrow XY$

$X \rightarrow XA \mid a \mid b$

$Y \rightarrow AY \mid a$

$A \rightarrow a$

Phân tích câu “babaa” -> không sinh ra câu

“baaa” -> sinh ra câu

S, X			
S, X	S, Y		
S, X	S, X, Y	S, X, Y	
X	X, Y, A	X, Y, A	X, Y, A
b	a	a	a

S → XY
 X → XA | a | b
 Y → AY | a
 A → a
 "baaa"

Xác định các đặc điểm sau đây:

1) Sinh ra giá trị một nút như thế nào?

A[i,j] <- ? + ?

2) Lưu lại đường đi như thế nào để sinh lại cây

Tính nhập nhằng: Một A[,] có thể có nhiều tag, mỗi tag lại được dẫn xuất bằng nhiều cách.

3) Tại sao thuật toán CYK lại cần văn phạm dạng chuẩn Chomsky.

Phân tích câu:

“book that flight”

“book the flight through Houston”

<p>S → NP VP S → Aux NP VP S → VP NP → Pronoun NP → Proper-Noun NP → Det Nominal Nominal → Noun Nominal → Nominal Noun Nominal → Nominal PP VP → Verb VP → Verb NP VP → Verb NP PP VP → Verb PP VP → VP PP PP → Preposition NP</p>	<p>Det → that this a Noun → book flight meal money Verb → book include prefer Pronoun → I she me Proper-Noun → Houston TWA Aux → does Preposition → from to on near through</p>
<p>Figure 13.1 The \mathcal{L}_1 miniature English grammar and lexicon.</p>	

Chuyển từ văn phạm CFG sang văn phạm dạng chuẩn Chomsky

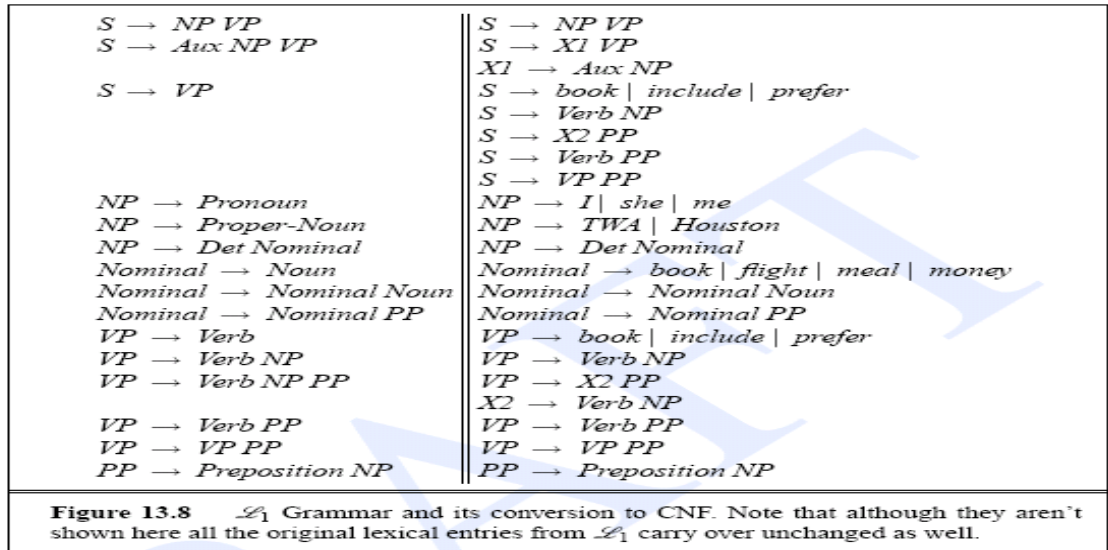
1) $A \rightarrow B C D$

$A \rightarrow X D$

$X \rightarrow B C$

2) Bỏ luật dạng $A \rightarrow B$

Với mọi $B \rightarrow \alpha$, sinh luật $A \rightarrow \alpha$

S						
	VP					
S						
	VP			PP		
S		NP			NP	
NP	V, VP	Det	N	P	Det	N
she	eats	a	fish	with	a	fork

Thử sinh ra một văn phạm tương ứng

II.4.4. Thuật toán parsing CYK

```

function CKY-PARSE(words, grammar) returns table

  for j ← from 1 to LENGTH(words) do
    table[j - 1, j] ← {A | A → words[j] ∈ grammar }
    for i ← from j - 2 downto 0 do
      for k ← i + 1 to j - 1 do
        table[i, j] ← table[i, j] ∪
          {A | A → BC ∈ grammar,
            B ∈ table[i, k],
            C ∈ table[k, j] }
    
```

Figure 13.10 The CKY algorithm

Đặc điểm

Có thể chuyển mọi văn phạm dạng CFG về dạng chuẩn Chomsky;

Searching theo kiểu Bottom-up;

Độ phức tạp phân tích là $O(n^3)$;

Thuật toán là một dạng của dynamic programming;

Có thể mở rộng thuật toán CYK để phân tích văn phạm xác suất;

III. Các ứng dụng của xử lý ngôn ngữ tự nhiên

1. Nhận dạng tiếng nói (speech recognition): Từ sóng tiếng nói, nhận biết và chuyển chúng thành dữ liệu văn bản tương ứng. Giúp thao tác của con người trên các thiết bị nhanh hơn và đơn giản hơn, chẳng hạn thay vì gõ một tài liệu nào đó bạn đọc nó lên và trình soạn thảo sẽ tự ghi nó ra. Đây cũng là bước đầu tiên cần phải thực hiện trong ước mơ thực hiện giao tiếp giữa con người với robot. Nhận dạng tiếng nói có khả năng trợ giúp người khiếm thị rất nhiều.

2. Tổng hợp tiếng nói (speech synthesis): Từ dữ liệu văn bản, phân tích và chuyển thành tiếng người nói. Thay vì phải tự đọc một cuốn sách hay nội dung một trang web, nó tự động đọc cho chúng ta. Giống như nhận dạng tiếng nói, Tổng hợp tiếng nói là sự trợ giúp tốt cho người khiếm thị, nhưng ngược lại nó là bước cuối cùng trong giao tiếp giữa người với robot.

3. Nhận dạng chữ viết (optical character recognition, OCR): Từ một văn bản in trên giấy, nhận biết từng chữ cái và chuyển chúng thành một tệp văn bản trên máy tính. có hai kiểu nhận dạng: Thứ nhất là nhận dạng chữ in như nhận dạng chữ

trên sách giáo khoa rồi chuyển nó thành dạng văn bản điện tử như dưới định dạng doc của Microsoft Word chẳng hạn. Phức tạp hơn là nhận dạng chữ viết tay, có khó khăn bởi vì chữ viết tay không có khuôn dạng rõ ràng thay đổi từ người này sang người khác. Với chương trình nhận dạng chữ viết in có thể chuyển hàng ngàn đầu sách trong thư viện thành văn bản điện tử trong thời gian ngắn. Nhận dạng chữ viết của con người có ứng dụng trong khoa học hình sự và bảo mật thông tin (nhận dạng chữ ký điện tử).

4. Dịch tự động (machine translation): Từ một tệp dữ liệu văn bản trong một ngôn ngữ (tiếng Anh chẳng hạn), máy tính dịch và chuyển thành một tệp văn bản trong một ngôn ngữ khác. Một phần mềm điển hình về tiếng Việt của chương trình này là evtrans của Softex, dịch tự động từ tiếng Anh sang tiếng Việt và ngược lại, phần mềm từng được trang web vdict.com mua bản quyền, đây cũng là trang đầu tiên đưa ứng dụng này lên mạng. Có hai công ty tham gia vào lĩnh vực này cho ngôn ngữ tiếng Việt là công ty Lạc Việt (công ty phát hành từ điển Lạc Việt) và Google.

5. Tóm tắt văn bản (text summarization): Từ một văn bản dài (mười trang chẳng hạn) máy tóm tắt thành một văn bản ngắn hơn (một trang) với những nội dung cơ bản.

6. Tìm kiếm thông tin (information retrieval): Từ một nguồn rất nhiều tệp văn bản hay tiếng nói, tìm ra những tệp có nội dung liên quan đến một vấn đề (câu hỏi) ta cần biết (hay trả lời). Điển hình của công nghệ này là Google, một hệ tìm kiếm thông tin trên Web, mà hầu như chúng ta đều dùng thường xuyên. Cần nói thêm rằng mặc dù hữu hiệu hàng đầu như vậy, Google mới có khả năng cho chúng ta tìm kiếm câu hỏi dưới dạng các từ khóa (keywords) và luôn “tìm” cho chúng ta rất nhiều tài liệu không liên quan, cũng như rất nhiều tài liệu liên quan đã tồn tại thì Google lại tìm không ra.

7. Trích chọn thông tin (information extraction): Từ một nguồn rất nhiều tệp văn bản hay tiếng nói, tìm ra những đoạn bên trong một số tệp liên quan đến một vấn đề (câu hỏi) ta cần biết hay trả lời. Một hệ trích chọn thông tin có thể “lần” vào từng trang Web liên quan, phân tích bên trong và trích ra các thông tin cần thiết, nói

gọn trong tiếng Anh để phân biệt với tìm kiếm thông tin là “find things but not pages”.

8. Phát hiện tri thức và khai phá dữ liệu văn bản (knowledge discovery and text data mining): Từ những nguồn rất nhiều văn bản thậm chí hầu như không có quan hệ với nhau, tìm ra được những tri thức trước đây chưa ai biết. Đây là một vấn đề rất phức tạp và đang ở giai đoạn đầu của các nghiên cứu trên thế giới.

Có thể phân loại các bài toán

- 1-3 thuộc lĩnh vực xử lý tiếng nói và xử lý ảnh (speech and image processing),
- 4-5 thuộc lĩnh vực xử lý văn bản (text processing),
- 6-8 thuộc lĩnh vực khai phá văn bản và Web (text and Web mining).

Chương 2: NGŨ PHÁP TIẾNG ANH

I. Các thì trong tiếng anh:

- Trong tiếng anh có 12 thì chính, được chia theo điều kiện thời gian như sau:

+ *Hiện tại(Present)*:

- Đơn giản(Simple)
- Tiếp diễn(continuous)
- Hoàn thành(perfect)
- Hoàn thành tiếp diễn(perfect continuous)

+ *Quá khứ(Past)*:

- Đơn giản(Simple)
- Tiếp diễn(continuous)
- Hoàn thành(perfect)
- Hoàn thành tiếp diễn(perfect continuous)

+ *Tương lai(Future)*:

- Đơn giản(Simple)
- Tiếp diễn(continuous)
- Hoàn thành(perfect)
- Hoàn thành tiếp diễn(perfect continuous)

II: Cách sử dụng một số thì:

II.1. Thì hiện tại đơn(The Simple Present Tense):

1- *Hình thức(Formation)*

a. *Thể khẳng định(Affirmative form)*

S+ V...(Trong đó S là chủ ngữ, V là động từ thường)

* Nếu chủ ngữ là ngôi thứ 3 số ít(He,She, It, hoặc là một danh từ) thì động từ phải thêm “S” hoặc “ES”

b. *Thể phủ định(Negative form)*

S + do not / does not + V...

* “Does not” được sử dụng khi chủ ngữ là ngôi thứ 3 số ít, khi đó động từ ở dạng nguyên thể(không thêm “S” hoặc “ES”).

c. thể nghi vấn(Interrogative form)

Do/Does + s + v...?

- *Câu trả lời ngắn: + Khẳng định: Yes, S + do/does
+ Phủ định: No, S + don't/doesn't

2- Cách sử dụng (The usages)

a. Diễn tả một sự thật hiển nhiên

Ex: The earth goes round the sun.

b. Một hành động xảy ra hàng ngày, có tính lặp đi lặp lại

Ex: We go to school every day.

c. Diễn tả một hành động ở tương lai(thường dùng với các động từ chỉ sự chuyển động như: arrive, leave, return...)

Ex: She leaves tomorrow.

II.2. Thì hiện tại tiếp diễn(The present continuous/progressive tense)

1- Hình thức(formation)

a. Thể khẳng định(Affirmative form)

S + am/is/are + V_ing...

b. Thể phủ định(Negative form)

S + am not/ is not/ are not + V_ing...

Am not = 'm not, is not = isn't, are not = aren't.

c. Thể nghi vấn(Interrogative form)

Am/Is/Are + S + V_ing...?

- *Câu trả lời ngắn: +Phẳng định: Yes, S + am/is/are
+Phủ định: No, S + 'm not/isn't/aren't

2- Cách sử dụng(The usages)

a. Diễn tả một hành động đang xảy ra tại thời điểm nói.

Ex: We are learning English now.

b. Một hành động xảy ra ở tương lai gần.

Ex: He is watching television tonight.

c. Một hành động được lặp đi lặp lại nhiều lần, gây bức mình(Thường có trạng từ "always")

Ex: That student is always making noise.

II.3. Thì hiện tại hoàn thành(The Present Perfect Tense)

1- Hình thức(Formation)

a. Thể khẳng định(Affirmative form)

S + have/has + PP... (PP : Quá khứ phân từ)

Have = 've, has = 's

* Nếu chủ ngữ lạ ngôi thứ 3 số ít thì chúng ta dùng "has".

b. Thể phủ định(Negative form)

S + haven't/ hasn't + PP...

c. Thể nghi vấn(Interrogative form)

Have/has + S + PP...?

*Câu trả lời ngắn: +Khẳng định: Yes, S + have/has

+Phủ định: No, S + haven't/hasn't

2- Cách sử dụng(The usages)

a. Diễn tả một hành động vừa mới xảy ra. Thường có trạng từ "just"

Ex: I have just bought this car.

b. Diễn tả một hành động xảy ra trong quá khứ không xác định thời gian. Thường có trạng từ "Already"

Ex: He has already read that book.

c. Diễn tả một hành động bắt đầu ở quá khứ và vẫn còn tiếp tục ở hiện tại.

Các trạng từ chỉ thời gian thường được dùng: *ever, never, so far, since*(điểm thời gian), *for*(khoảng thời gian)...

Ex: I have never driven a car. They have lived here since 1998.

II.4. Thì hiện tại hoàn thành tiếp diễn(The Present Perfect continuousTense)

1- Hình thức(Formation)

a. Thể khẳng định(Affirmative form)

S + have/has + been + V_ing...

b. Thể phủ định(Negative form)

S + haven't/ hasn't + Been + V_ing...

c. Thể nghi vấn(Interrogative form)

Have/has + S + Been + V_ing?

**Câu trả lời ngắn:* +Khẳng định: Yes, S + have/has
+Phủ định: No, S + haven't/hasn't

2- *Cách sử dụng(The usages)*

a. *Diễn tả một hành động bắt đầu còn liên tục đến hiện tại, chấm dứt ở hiện tại hoặc có thể kéo dài đến tương lai.*

Ex: I have been waiting for you for a long time.

b. *Lý do xảy ra ngay khi nói.*

Ex: Your eyes are very red. Have you been crying?

II.5. Thì quá khứ đơn(The Simple Past Tense)

1- *Hình thức(Formation)*

a. *Thể khẳng định(Affirmative form)*

S + V_{ed}/V₂...

* Nếu là động từ có quy tắc thì chúng ta thêm “ED” vào sau động từ thường, nếu là động từ bất quy tắc thì chúng ta sử dụng động từ ở cột 2 trong bảng động từ bất quy tắc.

b. *Thể phủ định(Negative form)*

S + did not + V...

did not = didn't

* Khi có trợ động từ “didn't” thì động từ theo sau trở về nguyên thể

c. *Thể nghi vấn(Interrogative form)*

Did + S + V...?

* Khi có trợ động từ “Did” thì động từ ở dạng nguyên thể

**Câu trả lời ngắn:* +Khẳng định: Yes, S + did
+Phủ định: No, S + didn't

2- *cách sử dụng(The usages)*

a. *Diễn tả một hành động xảy ra tại một thời điểm xác định trong quá khứ và đã chấm dứt.*

Ex: He stayed at home last night.

b. *Diễn tả thói quen trong quá khứ.*

Ex: She often played badminton when she was young.

c. *Diễn tả các hành động xảy ra kế tiếp nhau trong quá khứ.*

Ex: She came in, sat down and said nothing.

II.6. Thì quá khứ tiếp diễn (The Past continuous Tense)

1- Hình thức(Formation)

a. Thể khẳng định(Affirmative form)

S + was/were + V_ing...

Was: dùng cho ngôi I và ngôi thứ 3 số ít.

b. Thể phủ định(Negative form)

S + was not/ were not + V_ing...

Was not = wasn't, were not = weren't

c. Thể nghi vấn(Interrogative form)

Was/were + S + V_ing...?

*Câu trả lời ngắn: +Khẳng định: Yes, S + was/were

 +Phủ định: No, S + wasn't/weren't

2- Cách sử dụng (The usages)

a. Diễn tả một hành động đang diễn ra tại một thời điểm trong quá khứ.

Ex: I was reading book at 8 o'clock last night.

b. Diễn tả một hành động đang xảy ra ở quá khứ thì bị một hành động khác cắt ngang. Hành động cắt ngang dùng ở thì quá khứ đơn.

Ex: We were watching TV when the light went out.

c. Một sự việc xảy ra và liên tục trong quá khứ.

Ex: I was sleeping all day yesterday.

d. Chỉ 2 hành động xảy ra song song nhau trong quá khứ.

Ex: My father was reading newspaper while my mother was listening to music.

II.7. Thì tương lai đơn(The Simple Future Tense)

1- Hình thức(Formation)

a. Thể khẳng định(Affirmative form)

S + will/shall + V ...

* Shall được dùng cho ngôi I và We. Trong văn nói và trong tiếng anh ngày nay người ta sử dụng "will" cho tất cả các ngôi.

'll: viết tắt của Shall và Will.

b. Thể phủ định(Negative form)

S + will not/ shall not + V...

will not = won't, shall not = shan't

c. Thể nghi vấn(Interrogative form)

Will/Shall + S + V...?

**Câu trả lời ngắn:* +Khẳng định: Yes, S + will/shall

+Phủ định: No, S + won't/shan't

2- cách sử dụng (The usages)

a. Diễn tả một hành động sẽ xảy ra tại một thời điểm nào đó trong tương lai.

Ex: She'll be 20 on next Thursday.

b. Diễn tả thói quen trong tương lai

Ex: He will go for a walk after dinner.

c. Diễn tả một việc sẽ quyết định làm ngay lúc nói.

Ex: What would you like to drink? I'll have a mineral water.

Chương 3: GIỚI THIỆU NGÔN NGỮ VB 6.0

I. Giới thiệu

Visual Basic 6.0 (VB) là một ngôn ngữ lập trình hướng đối tượng, trực quan trên môi trường Windows. VB cung cấp một bộ công cụ hoàn chỉnh để đơn giản hóa việc triển khai lập trình ứng dụng, có thể nói đây là cách nhanh và tốt nhất để học và lập trình ứng dụng trên Microsoft Windows.

Phần "Visual- Trực quan" đề cập đến phương pháp được sử dụng để tạo giao diện đồ họa người dùng (GUI - Graphical User Interface). VB có sẵn rất nhiều những bộ phận trực quan gọi là các điều khiển (Controls) mà người lập trình có thể sắp đặt vị trí và quyết định các đặc tính của chúng trên một khung giao diện màn hình, gọi là form. Việc thiết kế các giao diện người dùng ứng dụng trên VB có thể hình dung đơn giản như việc vẽ giao diện trên Word hoặc trên Paint Prush của Windows.

Phần "Basic" đề cập đến ngôn ngữ BASIC (Beginners All-Purpose Symbolic Instruction Code), một ngôn ngữ lập trình đơn giản, dễ học, được viết ra cho các khoa học gia- những người không có thì giờ để học lập trình điện toán sử dụng. Tuy nhiên, ngôn ngữ Basic trong VB đã được cải thiện rất nhiều để phù hợp với phong cách lập trình hiện đại.

II. Các thao tác cơ bản trong VB

a. Khởi động

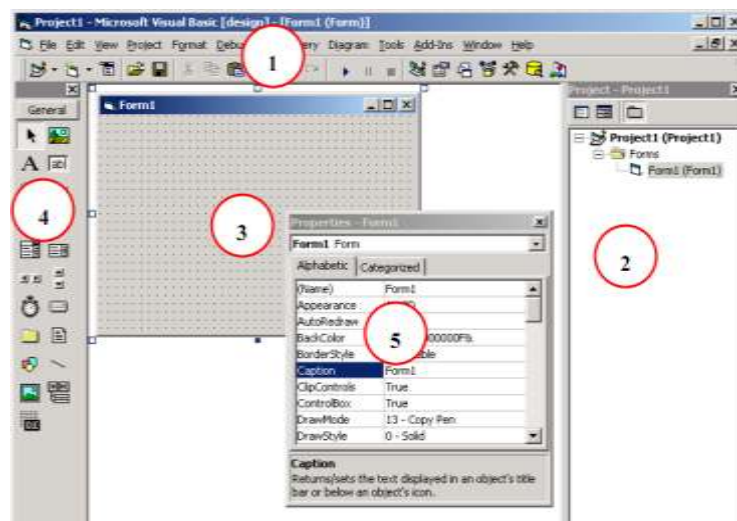
Sau khi cài đặt VB, có thể khởi động từ thanh tác vụ của Windows như sau:

Start | Programs | Microsoft Visual Studio 6.0 | Microsoft Visual Basic 6.0

Hộp thoại đầu tiên của phần mềm xuất hiện:

Để bắt đầu một ứng dụng mới, từ thẻ **New**, chọn **Standard EXE**, nhấn **Open**
 Môi trường làm việc VB xuất hiện:

Có rất nhiều các thành phần trong môi trường làm việc của VB. Ở mức đơn giản nhất có 5 thành phần được khoanh tròn trong hình trên đó là:

- (1). Thanh thực đơn và thanh công cụ chuẩn của VB;
- (2). Cửa sổ Project Explorer – nơi quản lý toàn bộ các thành phần mà người lập trình đã làm được trên dự án của VB hiện thời. Làm việc trên VB là làm việc trên

các dự án (Projects). Mỗi dự án cần phải tạo ra nhiều thành phần để cấu thành như: giao diện, biểu mẫu báo cáo, thư viện,... tất cả những thành phần này sẽ được quản lý trên cửa sổ Project Explorer;

(3). Biểu mẫu Form – nơi thường dùng để thiết kế các hộp thoại, cửa sổ - giao diện của người sử dụng với ứng dụng phần mềm;

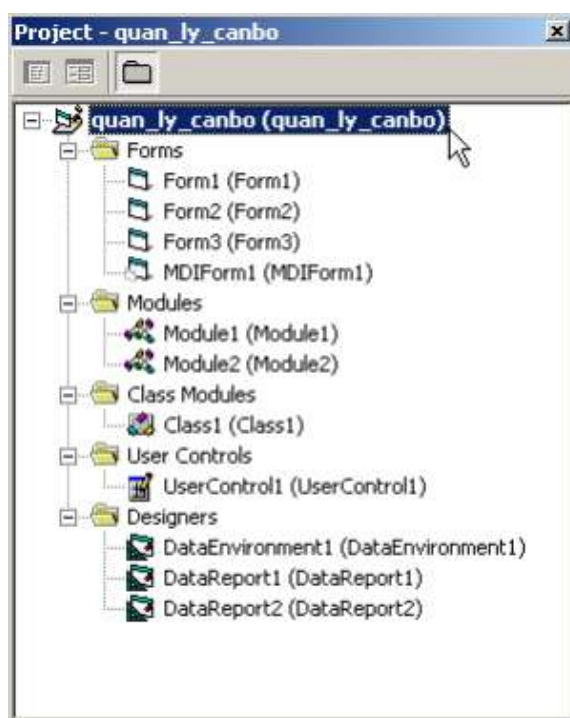
(4). Thanh công cụ Toolbox- nơi chứa các điều khiển (Control) giúp người lập trình dễ dàng tạo ra những giao diện thân thiện và lập trình trên chúng một cách thuận lợi, đa năng;

(5). Cửa sổ Properties – nơi để thiết lập các thuộc tính cho những đối tượng, những điều khiển trong quá trình làm việc trên VB.

b. Lưu trữ

Làm việc trên VB là làm việc trên các dự án (Project). Tại một thời điểm có thể chỉ làm việc với một dự án nào đó, cũng có khi làm việc trên một tập hợp các dự án (Project Group). Tuy nhiên khuôn khổ giáo trình này chỉ nói về làm việc trên một dự án đơn lẻ.

Dự án là công cụ quản lý tất cả những gì cần phải tạo ra cho một dự án phần mềm viết trên VB. Hình dưới mô tả các nội dung có thể được quản lý bởi một dự án mang tên **quan_ly_canbo**

Trong dự án trên có các thành phần:

Forms – để tạo ra các giao diện người sử dụng phần mềm như là các hộp thoại, biểu nhập dữ liệu, cửa sổ giao diện. Có 4 form được tạo ra trong dự án trên.

Modules – là nơi chứa những thư viện khai báo phục vụ việc phát triển phần mềm. Trong mỗi Module có thể chứa các chương trình con, các khai báo biến, hằng, môi trường làm việc mà các thành phần thư viện này có thể dùng riêng hoặc chia sẻ dùng chung trong toàn bộ dự án. Có 2 module được tạo ra trong dự án trên là Module1 và Module2.

Class Modules – nơi tạo ra các lớp đối tượng do người lập trình tự định nghĩa phục vụ các nhu cầu phát triển riêng. Dự án trên có một tập lớp là Class1.

User Controls – nơi cho phép người lập trình tự định nghĩa ra các điều khiển phục vụ mục đích công việc riêng để phát triển trong dự án. Dự án trên có một đối tượng điều khiển tự định nghĩa là UserCo.

Designers – nơi tạo ra các môi trường dữ liệu (data environment) và các báo biểu (Data report) phục vụ nhu cầu xử lý, truy xuất và in ấn dữ liệu trong dự án.

Không chỉ dừng lại ở đây, ứng với mỗi dự án trên VB có thể cần tạo ra những đối tượng riêng. Và chúng có thể được quản lý trên cửa sổ Project Explorer.

Để ghi lại một dự án, nhấn thực đơn **File | Save** hoặc nút **Save** trên thanh công cụ hoặc nhấn tổ hợp phím nóng **Ctrl + S**. VB sẽ lần lượt yêu cầu nhập vào tên tệp tin của các đối tượng đã tạo được trên dự án (việc đặt tên này chỉ xuất hiện ở lần ghi đầu tiên). Tệp tin chính của dự án có phần mở rộng là **.vbp** và biểu tượng như sau:

III. Lập trình VB căn bản

Các thành phần liên quan đến lập trình căn bản trên VB.

- Các kiểu dữ liệu trong VB;
- Sử dụng biến và hằng;
- Các cấu trúc lập trình căn bản;

- Kỹ thuật chương trình con;
- Cách thức soạn thảo chương trình;
- Kỹ thuật bắt lỗi và xử lý lỗi trên VB.

III.1. Kiểu dữ liệu - biến và hằng

a. Kiểu dữ liệu

Cũng như các ngôn ngữ lập trình khác, VB đều hỗ trợ các kiểu dữ liệu cơ bản.

Dưới đây giới thiệu chi tiết về từng kiểu.

Boolean

Kiểu lô gíc, tương tự kiểu Boolean trên Pascal. Kiểu này chiếm 2 byte bộ nhớ; chỉ nhận một trong 2 giá trị là: Yes – No hoặc True – False hoặc đôi khi thể hiện dưới dạng số 0 tương đương với False, True tương ứng với bất kỳ số nào khác 0. Khi lập trình CSDL, kiểu Boolean tương ứng với kiểu Yes/No trong bảng dữ liệu.

Byte

Kiểu số nguyên dương trong phạm vi từ 0..255. Kiểu này chiếm 1 byte bộ nhớ.

Integer

Kiểu nguyên, có giá trị trong khoảng -32768...32767. Kiểu này chiếm 2 bytes bộ nhớ.

Long

Kiểu số nguyên dài, có giá trị trong khoảng 2,147,483,648 .. 2,147,483,647. Kiểu này chiếm 4 bytes bộ nhớ.

Single

Kiểu số thực, có giá trị trong khoảng 1.401298E-45 to 3.402823E38. Chiếm 4 bytes bộ nhớ.

Double

Kiểu số thực có độ lớn hơn kiểu Single, có giá trị trong khoảng 4.94065645841247E-324 to 1.79769313486232E308. Chiếm 8 bytes bộ nhớ.

Currency

Kiểu tiền tệ. Bản chất là kiểu số, độ lớn 8 bytes, có giá trị trong khoảng -922,337,203,685,477.5808 to 922,337,203,685,477.5807. Đặc biệt, kiểu này luôn có ký hiệu tiền tệ đi kèm.

String

Kiểu chuỗi ký tự. Kiểu này tương ứng với kiểu String trong Pascal, tương ứng với kiểu Text trong VB. Độ lớn tối đa 255 bytes tương đương với khả năng xử lý chuỗi dài 255 ký tự.

Variant

Variant là kiểu dữ liệu không tường minh. Biến kiểu này có thể nhận bất kỳ một giá trị nào có thể. Ví dụ:

Dim a As Variant

a = 123

a = “Bùi Văn Tú”

Hoàn toàn không có lỗi.

Người ta thường khai báo biến kiểu Variant trong những trường hợp phải xử lý biến đó mềm dẻo. Khi thì biến nhận giá trị kiểu này, khi thì nhận giá trị và xử lý theo kiểu dữ liệu khác.

Object

Object là một loại biến kiểu Variant, chiếm dung lượng nhớ 4 bytes, dùng để tham chiếu tới một loại đối tượng (Object) nào đó trong khi lập trình. Tất nhiên muốn khai báo biến Object kiểu nào, phải chắc chắn đối tượng đó đã được đăng ký vào thư viện tham chiếu VB bởi tính năng Project | Reference.

b. Biến

b.1. Biến – khai báo biến

Biến (Variable) là thành phần của một ngôn ngữ lập trình, giúp xử lý dữ liệu một cách linh hoạt và mềm dẻo.

Thông thường trong các ngôn ngữ lập trình, mỗi biến khi tồn tại phải được định kiểu, tức là phải nhận một kiểu dữ liệu xác định. Tuy nhiên trong VB thì không, mỗi biến có thể định kiểu (được khai báo trước khi sử dụng) hoặc không định kiểu

(không khai báo vẫn sử dụng được). Trong trường hợp này biến đó sẽ tự nhận kiểu giá trị Variant.

Biến có thể được khai báo bất kỳ ở đâu trong phần viết lệnh của VB. Tất nhiên, biến có hiệu lực như khai báo chỉ bắt đầu từ sau lời khai báo và đảm bảo phạm vi hoạt động như đã qui định. Vì biến trong VB hoạt động rất mềm dẻo, nên có nhiều cách khai báo biến như:

Ví dụ 1: Khai báo biến i kiểu Integer

Dim i As Integer

Ví dụ 2: Khai báo biến i kiểu Integer, st kiểu String độ dài 15 ký tự

Dim i As Integer, st As String*15

b.2. Phạm vi biến

Như chúng ta đã biết, mỗi biến sau khi được khai báo nó sẽ nhận một kiểu dữ liệu và có một phạm vi hoạt động, tức là lời khai báo biến chỉ có tác dụng trong những vùng đã được chỉ định; ngoài vùng chỉ định đó biến sẽ không có tác dụng, nếu có tác dụng sẽ theo nghĩa khác (biến cục bộ kiểu Variant chẳng hạn).

Biến cục bộ:

Biến cục bộ được khai báo sau từ khoá Dim, nó chỉ có tác dụng trong một chương trình con, cục bộ trong một form hoặc một module nào đó. Dưới đây sẽ chỉ ra 3 trường hợp biến cục bộ này:

- Trong một chương trình con, nếu nó được khai báo trong chương trình con đó;
- Trong cả một Form, nếu nó được khai báo trong phần Declarations của Form đó;
- Trong cả một Reports, nếu nó được khai báo trong phần Declarations của Report đó;
- Trong cả một Modules, nếu nó được khai báo trong phần Declarations của Modules đó;

* Biến chỉ có tác dụng sau lệnh khai báo Dim

Biến toàn cục:

Biến toàn cục được khai báo sau cụm từ khoá Public, nó có tác dụng trong toàn bộ chương trình (ở bất kỳ chỗ nào có thể viết lệnh). Loại biến này luôn phải được khai báo tại vùng Declarations của một Module nào đó.

Ví dụ:

```
Public Hoten(45) As String * 45
```

Trên một dự án VB không được phép khai báo trùng tên biến toàn cục. Tuy nhiên tên biến cục bộ vẫn có thể trùng tên biến toàn cục, trong trường hợp đó VB sẽ ưu tiên sử dụng biến cục bộ trong phạm vi của nó.

c. Hằng

c.1. Khai báo hằng

Hằng (Constan) là đại lượng có giá trị xác định và không bị thay đổi trong bất kỳ hoàn cảnh nào. Tương ứng với từng kiểu dữ liệu, sẽ có những hằng tương ứng.

Khai báo hằng số bởi từ khoá Const. Sau đây là các ví dụ về khai báo các loại hằng:

Ví dụ 1: Hằng a = 5 (hằng số)

```
Const a = 5
```

Ví dụ 2: Hằng ngày = 24/12/2004 kiểu Date (bao bởi cặp dấu thăng #..#)

```
Const ngay = #24/12/2004#
```

Ví dụ 3: Hằng chuỗi ký tự (bao bởi cặp dấu nháy kép “..”)

```
Const phongban = "Tài vụ"
```

Ví dụ 4: Hằng kiểu Logic xác định bởi True hoặc False

```
Const ok = True
```

c.2. Phạm vi hằng

Tương tự như biến, hằng cũng có những phạm vi hoạt động của nó. Hằng được khai báo trong thủ tục nào, hoặc cục bộ trong form, report hoặc module nào sẽ chỉ có tác dụng trong phạm vi đó.

Muốn hằng có phạm vi toàn cục, phải được khai báo sau từ khoá Public Const, tại vùng Declarations của một module nào đó như sau:

```
Public Const a = 12
```

III.2. Các cấu trúc lệnh VB

Các cấu trúc lệnh là thành phần cơ bản của mỗi ngôn ngữ lập trình. Thông thường các ngôn ngữ lập trình đều có các cấu trúc lệnh như nhau: lệnh xử lý điều kiện, lệnh lặp biết trước số vòng lặp, lệnh lặp không biết trước số vòng lặp,.. Tuy nhiên cách thể hiện (cú pháp) mỗi cấu trúc lệnh có thể khác nhau tùy thuộc vào mỗi ngôn ngữ lập trình. Hơn nữa, mỗi ngôn ngữ cũng có thể có một số điểm khác biệt, đặc trưng trong mỗi cấu trúc lệnh.

Cũng giống như nhiều ngôn ngữ lập trình hiện đại khác, các cấu trúc lệnh trong VB đều tuân thủ các nguyên tắc:

- Có cấu trúc: mỗi cấu trúc lệnh đều có từ khoá bắt đầu và một từ khóa báo hiệu kết thúc;
- Thực hiện tuần tự (loại trừ trường hợp đặc biệt thủ tục Goto <Label>);
- Có khả năng lồng nhau;

a. Cấu trúc IF... END IF

Cấu trúc này thường gọi là lệnh lựa chọn. Tức là nếu một điều kiện nào đó xảy ra sẽ là gì, hoặc trái lại có thể làm gì. Trong VB cú pháp lệnh này như sau:

If <điều kiện> Then

<thủ tục 1>

[Else

<thủ tục 2>]

End If

b. Cấu trúc SELECT CASE .. END SELECT

Đây là một loại của cấu trúc lựa chọn. Thông thường hoàn toàn có thể sử dụng If .. End If để thực hiện các xử lý liên quan đến kiểu cấu trúc này, nhưng trong những trường hợp đặc biệt, cấu trúc Select Case .. End Select thể hiện được sự tiện dụng vượt trội. Trong VB cú pháp lệnh này như sau:

Select Case <biểu thức>

Case <giá trị 1>

<thủ tục 1>

Case <giá trị 2>

<thủ tục 2>

.....

Case <giá trị n>

<thủ tục n>

[Case Else

<thủ tục n+1>]

End Select

Trong đó: <Biểu thức> luôn trả về giá trị kiểu vô hướng đếm được như: số nguyên, xâu ký tự, kiểu lô gíc,..

c. Cấu trúc FOR ... NEXT

For... Next là một cấu trúc lặp biết trước số lần lặp trong VB, tuy nhiên trong những tình huống đặc biệt, vẫn có thể sử dụng cấu trúc này như cấu trúc không biết trước được số lần lặp.

Cú pháp cấu trúc For...Next như sau:

For <biến chạy> = <giá trị 1> To <giá trị 2> [Step <n>]

<thủ tục>

[Exit For]

Next

d. Cấu trúc WHILE ... WEND

While ... Wend là một cấu trúc lặp không biết trước số lần lặp trong VB. Cú pháp cấu trúc While...Wend như sau (Wend - viết tắt của cụm từ While End):

While <điều kiện>

<thủ tục>

Wend

III.3. Các hàm xử lý chuỗi trong Vb6

Space (Num as Long) trả về chuỗi chỉ toàn khoảng trống với số khoảng trống được ấn định bởi tham số Num.

String (Num as Long, character) 'trả về một chuỗi (theo dạng variant) gồm các ký tự lặp lại. Ký tự lặp lại là ký tự đầu của biểu thức chuỗi được truyền ở tham số thứ hai của hàm (character). Tham số thứ nhất (Num) xác nhận số lần lặp lại.

Trim (String) ' cắt các khoảng trống ở 2 đầu chuỗi

Len () ' trả về chiều dài của chuỗi bao gồm các khoảng trống và các ký tự.

Mid (string, start as Long, length) ' trích từ tham số 1(string) một chuỗi ở vị trí bắt đầu được xác định bởi tham số 2(start), với số ký tự được qui định bởi tham số 3(length). Nếu bỏ qua tham số length thì hàm Mid sẽ trích đến hết chuỗi

InStr (start, string1, string2, compare) ' trả về vị trí bắt đầu của một chuỗi con cần tìm trong một chuỗi mẹ. tham số 1(start) xác định vị trí bắt đầu tìm, tham số 2(string1) là chuỗi mẹ, tham số 3(string2) là chuỗi cần tìm, tham số 4(compare) mặc định là so sánh nhạy ký tự. Khi bỏ qua tham số thứ nhất thì vị trí bắt đầu tìm mặc định là 1

InStrRev (StringCheck as string, StringMatch as string, Start as Long, Compare) ' chức năng như InStr nhưng InStrRev hoạt động ngược lại từ cuối chuỗi và cú pháp khác hơn. Cả hai hàm đều là hàm tìm kiếm nhạy ký tự nên cần chú ý chữ thường và chữ HOA. InStrRev thường kết hợp với Mid để tách một tên File khỏi đường dẫn và tên mở rộng.

Left (String, Length as Long) ' trích từ đầu một chuỗi của tham số 1(String) với số lượng xác định bởi tham số 2 (Length).

Right (String, Length as Long) ' như Left nhưng trích ngược từ cuối chuỗi

Replace (Expression as string, Find as string, Replace as string, start, count, compare) ' tìm trong tham số thứ 1(Expression) một chuỗi xác định bởi tham số 2(Find) và thay thế bằng một chuỗi được đặt ở tham số 3(Replace). Ba tham số còn lại là tùy chọn. Start qui định vị trí bắt đầu tìm chuỗi cần được thay, nếu bỏ qua mặc định là 1. Count qui định số lần thay thế trong chuỗi, nếu bỏ qua mặc định Replace sẽ tìm và thay thế cho đến hết chuỗi.

StrComp (String1, String2, Compare) ' dùng để so sánh 2 chuỗi. Trị trả về: (String1 < String2) = -1; (String1 = String2) = 0; (String1 > String2) = 1

Like ' so sánh 2 chuỗi cho phép sử dụng biệt ngữ (như dùng ký tự đại diện trong Dos) giá trị trả về = True nếu tương hợp

Chú ý hàm Like mặc định cũng là hàm nhạy ký tự, theo thiết lập Option Compare ở form hoặc module.

Chr(charcode as Long) ' Chuyển mã Ascii thành ký tự

Asc(String as String) ' trả về mã Ascii của ký tự.

ChrW(charcode) ' Chuyển mã Ascii thành ký tự (Hỗ trợ Unicode)

AscW(string) ' Chuyển ký tự thành mã Ascii (hỗ trợ Unicode)

Join (SourceArray, Delimiter) ' tạo chuỗi mới từ một mảng chuỗi (SourceArray) với các phần tử được phân định bởi tham số Delimit

Split (Expression as String, Delimiter, Count, Compare) ' tạo mảng chuỗi từ một chuỗi (Expression). Đặt tham số Delimiter để chuyên biệt chỗ ngắt, nếu bỏ qua tham số này mặc định Split sẽ tách tại các khoảng trống của chuỗi. Tham số Count quy định số lần tách. Ba tham số cuối là tùy chọn.

Filter (sourcearray, match [, include [, compare]]) ' Lọc mảng sourcesrray với giá trị lọc là match ; include: Lọc đảo (True hoặc False) ; compare: chỉ rõ kiểu dữ liệu để so sánh trong quá trình lọc, dùng cho tham số compare.

vbUseCompareOption = -1 : Chế độ tùy chọn,

vbBinaryCompare = 0: So sánh nhị phân.

vbTextCompare = 1: So sánh chuỗi.

vbDatabaseCompare = 2: So sánh dữ liệu.

StrReverse(expression as String)' Đảo chuỗi expression

Chương 4: CHƯƠNG TRÌNH THỰC NGHIỆM

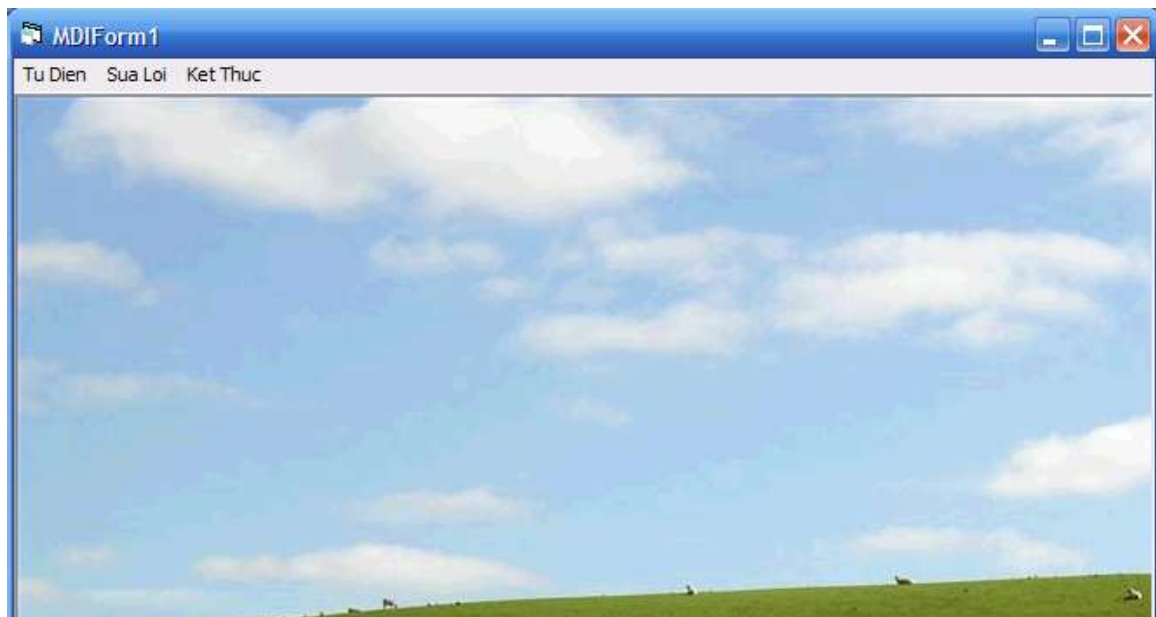
I. Giới thiệu

- Chương trình mô phỏng sửa lỗi từ vựng trong việc sử dụng câu tiếng Anh là một lĩnh vực trong chương trình xử lý ngôn ngữ tự nhiên. Việc tìm và sửa lỗi trong sử dụng câu tiếng Anh sẽ giúp ích cho người mới học tiếng Anh hay có thể là cơ sở lập trình cho những công việc khác trong lĩnh vực xử lý ngôn ngữ tự nhiên.

- Chương trình được viết bằng ngôn ngữ lập trình Visual Basic 6.0 thuộc bộ Visual Studio 6.0 của Microsoft. Bằng phương pháp khai thác dữ liệu từ điển, chương trình viết ra đã giải quyết được một số yêu cầu đặt ra trong việc tìm lỗi khi sử dụng câu tiếng Anh.

- Chương trình được thiết kế bao gồm 3 Form đóng vai trò khác nhau trong việc giải quyết bài toán.

1. MDI Form

2. Form Quản lý từ điển

English Dictionary management

Nhập từ

Nội dung bảng

Chức năng

Nhập từ Sửa Xóa

In nội dung Lưu tệp Kết thúc

Xem nội dung từ điển

A B C D E F G H I J K L M

N O P Q R S T U V W X Y Z

3. Form Kiểm tra lỗi

Câu cần sửa

Nhập từ tệp

Tệp

Danh sách lỗi

Chức năng

Nhập câu

Chọn thì

HTD

HTTD

HTHT

HTHTTD

QKD

QKTD

TLD

Lấy mã lỗi

Sửa lỗi

Kết quả sửa lỗi

điều khiển

In kết quả(file) Xóa Từ điển Bảng mã lỗi Kết thúc

II. Chiến lược và thuật toán

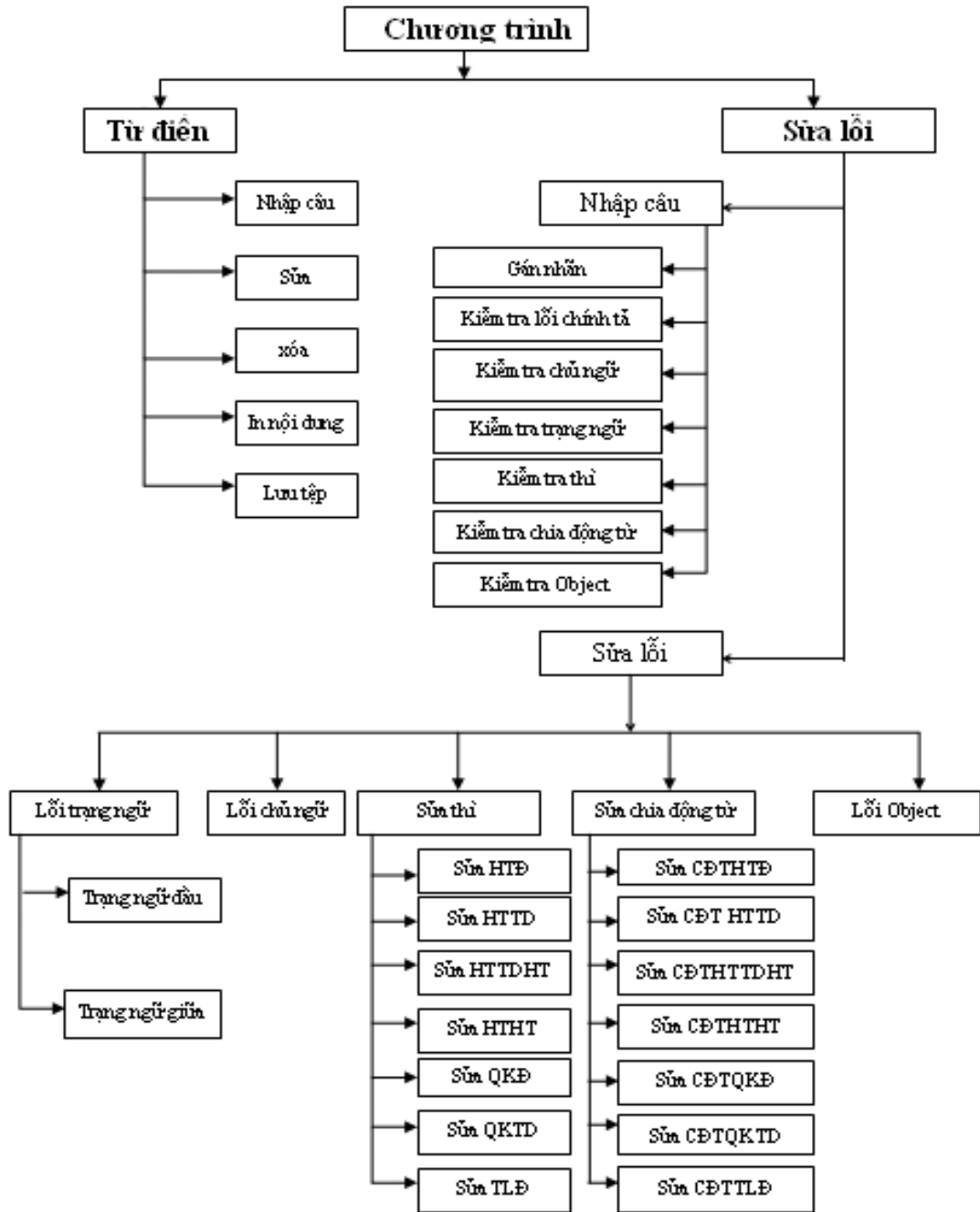
II.1. Chiến lược

- Chương trình được xây dựng dựa trên chiến lược Bottom-Up.

- Các modul nhỏ đã xây dựng được là:
 - + Public Static Function chuanhoa(st As String) As String
 - + Public Static Function sualoitrangngudau(ByVal trang As String) As String
 - + Public Static Function sualoitrangngugiuva(ByVal tra As String) As String
 - + Public Static Function Testloichinhhta(ByVal sente As String) As String
 - + Public Static Function chiacaucutu(ByVal cau, ByVal tag, ByRef trangngutu As String, ByRef chungutu As String, ByRef vingutu As String) As Boolean
 - + Public Static Function kiemtrathanhphantu(ByRef loitrangngu As String, ByRef loichungu As String) As Boolean
 - + Public Static Function kiemtrathitu(ByRef thitu As String, ByRef coconut As Integer) As Boolean
 - + Public Static Function kiemtravitu(ByRef loichiadongtu As String, ByRef loiobj As String) As Boolean
 - + Public Static Function sualoichungutu(ByVal subject As String) As String
 - + Public Static Function suaHTDtobe(ByVal danh As String, ByVal dong As String) As String
 - + Public Static Function suaHTDtohave(ByVal danh As String, ByVal dong As String) As String
 - + Public Static Function suaHTDtohuong(ByVal danh As String, ByVal dong As String) As String
 - + Public Static Function suaHTDtu(ByVal danh As String, ByVal dong As String) As String
 - + Public Static Function suaHTTDtu(ByVal danh As String, ByVal dong As String) As String
 - + Public Static Function suaHTHTTDtu(ByVal danh As String, ByVal dong As String) As String
 - + Public Static Function suaHTHTtu(ByVal danh As String, ByVal dong As String) As String

- + Public Static Function suaQKDtobe(ByVal danh As String, ByVal dong As String) As String
- + Public Static Function suaQKDtothuong(ByVal danh As String, ByVal dong As String) As String
- + Public Static Function suaQKDtU(ByVal danh As String, ByVal dong As String) As String
- + Public Static Function suaQKTDtu(ByVal danh As String, ByVal dong As String) As String
- + Public Static Function suaTLDtu(ByVal danh As String, ByVal dong As String) As String
- + Public Static Function suathivachiadongtu(ByVal subjecttu, ByVal verbtu, ByVal posttrangngu As Integer, ByVal thi As Integer) As String
- + Public Static Function TUlaytrangtu(ByVal fun As String) As String
- + Public Static Function TUlaychungu(ByVal fun As String) As String
- + Public Static Function TUlayvingu(ByVal fun As String) As String
- + Public Static Function suachiaDTHTD(ByVal danh As String, ByRef dong As String) As String
- + Public Static Function suachiaDTQKD(ByVal danh As String, ByRef dong As String) As String
- + Public Static Function suachiaDTTLD(ByVal danh As String, ByRef dong As String) As String
- + Public Static Function TusuachiaDT(ByVal subject As String, ByVal verb As String, ByVal vt As Integer) As String

- Từ các modul nhỏ ta xây dựng được chương trình Sửa lỗi từ vựng tiếng Anh với cấu trúc như sau:

II.2. Thuật toán:

- Thuật toán của chương trình sử dụng dựa trên từ điển và ngữ pháp tiếng Anh.

III. Mô tả chi tiết

III.1. Dữ liệu đầu vào và kết quả của chương trình

a. Dữ liệu đầu vào:

Dữ liệu nhập vào của chương trình là một tệp văn bản chứa danh sách các lỗi hoặc nhập trực tiếp câu đơn tiếng anh theo mẫu

Subject + Verb

Ví dụ: I am a students

b. Kết quả của chương trình:

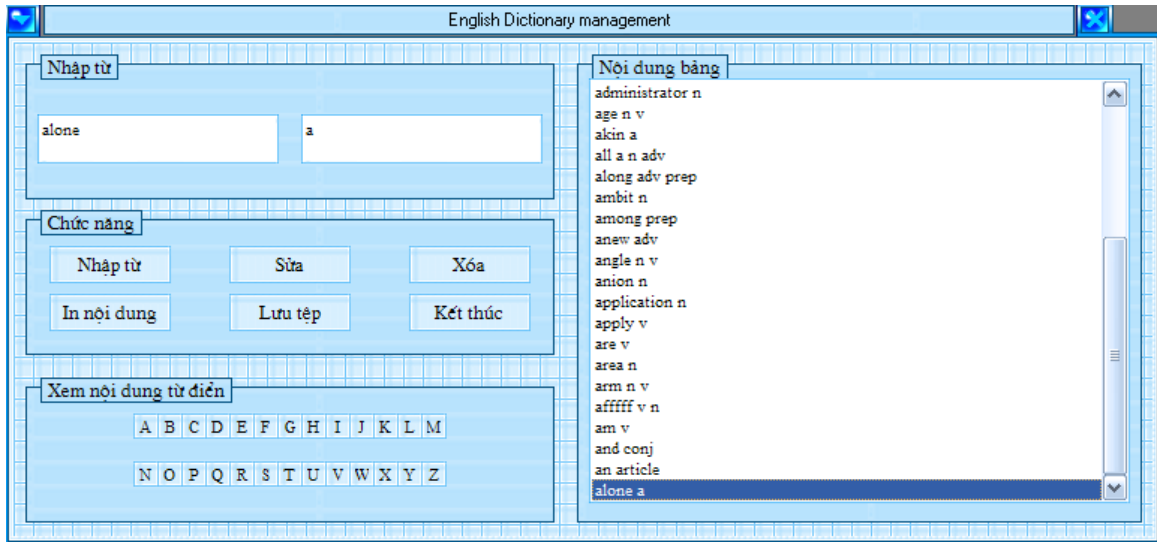
Chương trình sẽ thông báo các lỗi sai cần sửa (nếu có) thông qua bảng danh sách lỗi và đưa ra kết quả sửa lỗi thông qua bảng kết quả sửa lỗi.

The screenshot shows a software window with the following components:

- Câu cần sửa:** A text area containing the sentence "he do it" and its grammatical breakdown "he(pron n a)--do(v)--it(pron)".
- Danh sách lỗi:** A list of error types and their codes:
 - subject: he
 - verb: do it
 - ADV: <không có>
 - C100 Không có lỗi chủ ngữ
 - C200 Không có lỗi trạng ngữ
 - C300 Thi Hiện Tại Đơn
 - C401 Chia động từ sai
 - C500 Không có lỗi tại tân ngữ Object
- Chức năng:** A central panel with a "Nhập câu" (Enter sentence) button, a "Chọn thì" (Choose tense) dropdown menu with radio buttons for HTD, HTTD, HTHT, HTHTTD, QKD, QKTD, and TLD, and buttons for "Lấy mã lỗi" (Get error code) and "Sửa lỗi" (Correct error).
- Kết quả sửa lỗi:** A text area showing the corrected sentence: "he do it", "he(pron n a)--do(v)--it(pron)", "Không sửa chủ ngữ", "Không sửa trạng ngữ", "Không sửa lỗi thì", and "he does it".
- điều khiển:** A bottom control bar with buttons for "In kết quả(file)", "Xóa", "Tìm điển", "Bảng mã lỗi", and "Kết thúc".

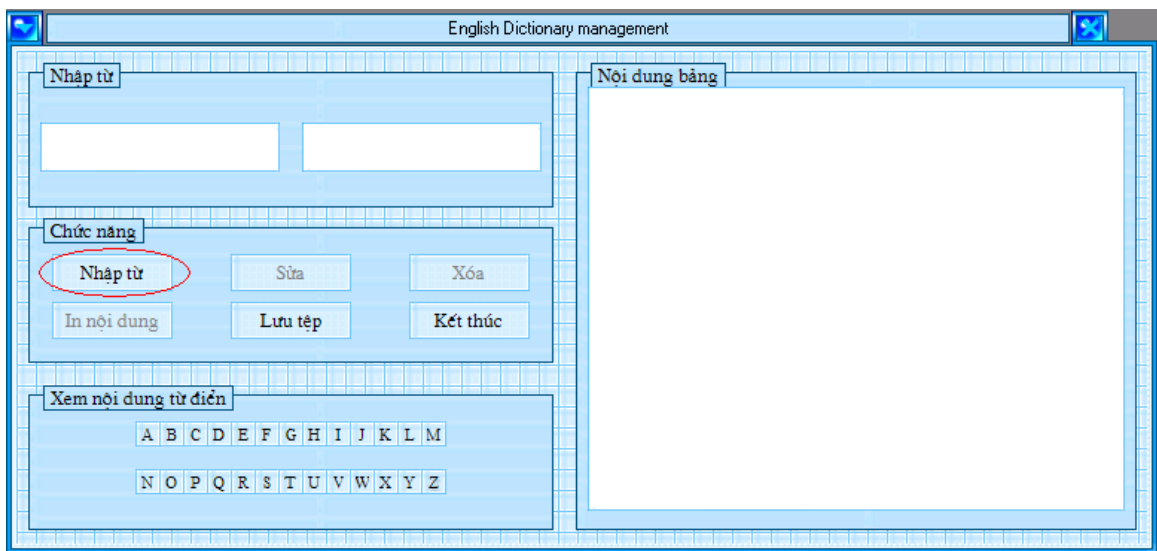
III.2. Form Từ Điển

Tiếng Anh rất phong phú và đa dạng cho nên việc xử lý từ điển đóng vị trí vô cùng quan trọng trong chương trình, đây là cơ sở dữ liệu của chương trình.

III.2.1. Chức năng

+ **Nhập từ**: Cho phép bạn nhập từ tiếng anh và từ loại của nó vào trong bảng từ điển.

Một từ có thể thuộc nhiều từ loại, khi đó khi nhập các từ loại cách nhau một dấu cách.

Câu lệnh:

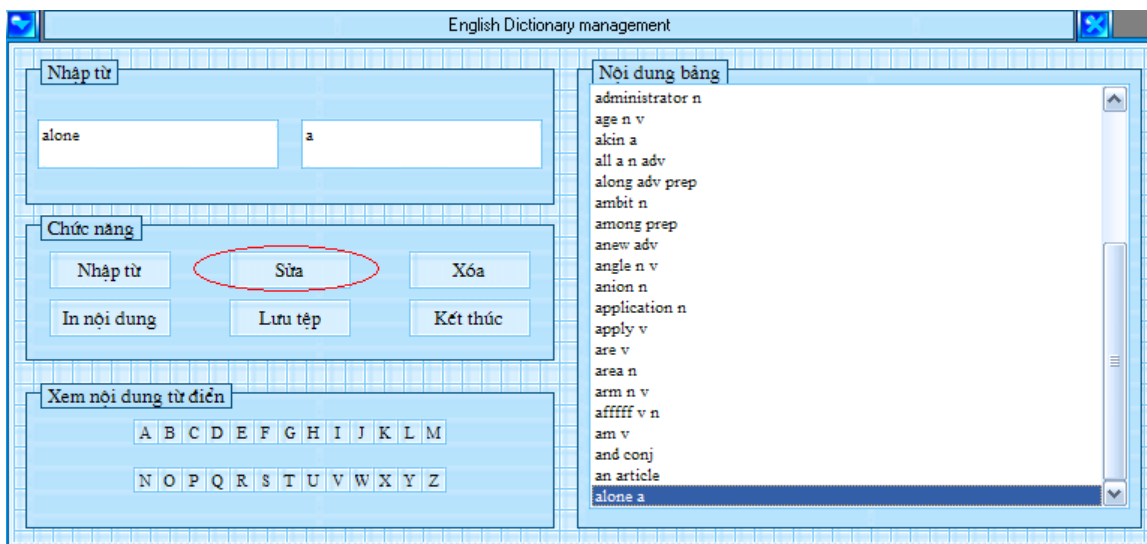
```
Private Sub Command1_Click()
    Dim temp As String
    Dim temp1 As String
    temp = Text1.Text & " " & Text2.Text
```

```

temp = chuanhoa(temp)
temp1 = Mid(temp, 1, 1)
Open App.Path & "\" & temp1 & ".txt" For Append As #1
Print #1, temp
Close #1
List1.Clear
Open App.Path & "\" & temp1 & ".txt" For Input As #1
While Not EOF(1)
Line Input #1, temp
List1.AddItem temp
Wend
Close #1
Command4.Enabled = True
End Sub

```

+ **Sửa**: cho phép bạn sửa từ và từ loại của nó trong bộ từ điển.

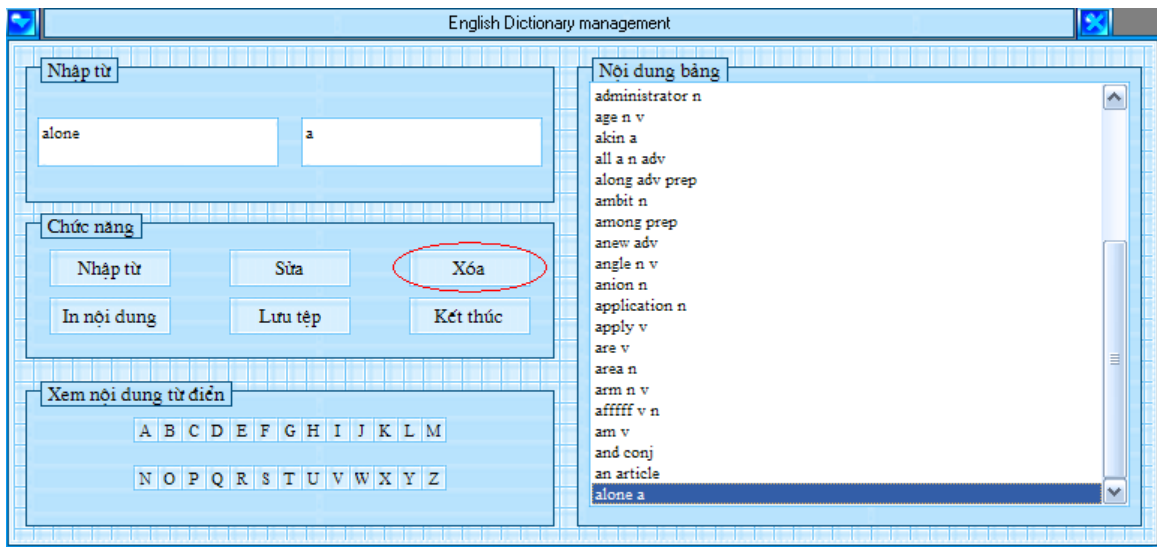
Câu lệnh:

```

Private Sub Command2_Click()
Dim st As String
If (Text1.Text = "") And (Text2.Text = "") Then
List1.RemoveItem (inn)
Else
List1.RemoveItem (inn)
st = Text1.Text + " " + Text2.Text
List1.AddItem st, inn
End If
kk = False
Command4.Enabled = True
End Sub

```

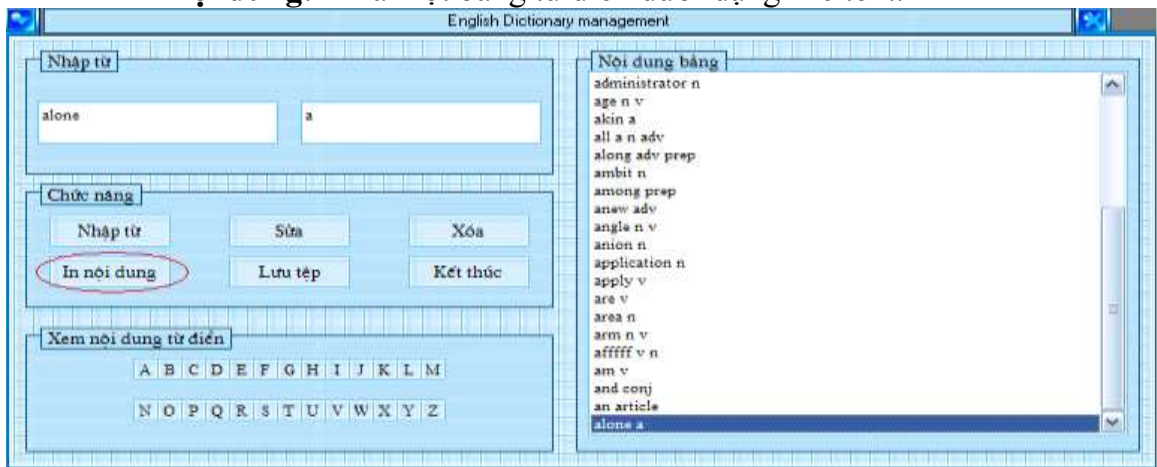
+**Xóa**: cho phép bạn xóa đi một từ đã được chọn trong bộ từ điển.

Câu lệnh:

```
Private Sub Command3_Click()
List1.RemoveItem (inn)
kk = False
End Sub
```

+ **In nội dung**: In ra một bảng từ điển dưới dạng file text.

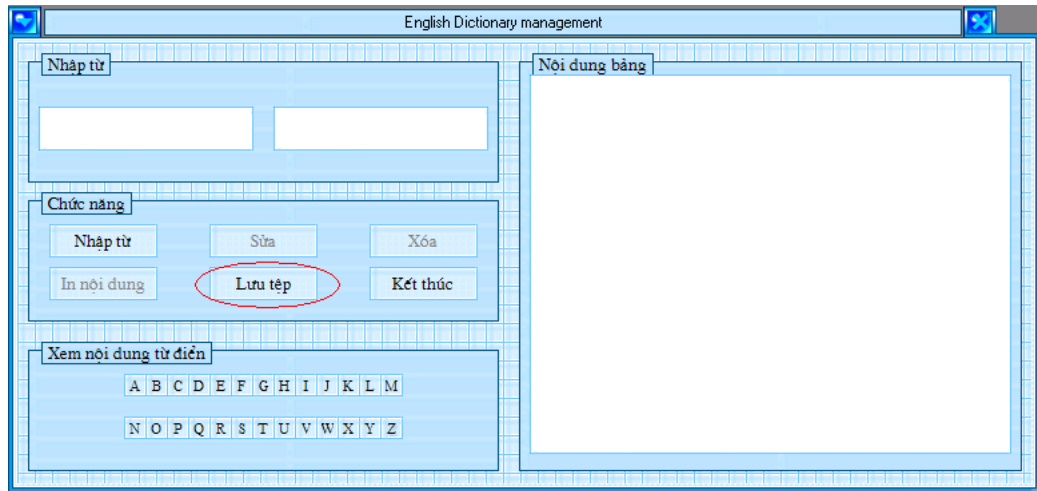

Câu lệnh:

```
Private Sub Command4_Click()
Dim filename As String
Dim i As Integer
conn.ShowSave
filename = conn.filename + ".txt"
Open filename For Output As #1
For i = 0 To List1.ListCount - 1
Print #1, List1.List(i)
Next
Close #1
```

End Sub

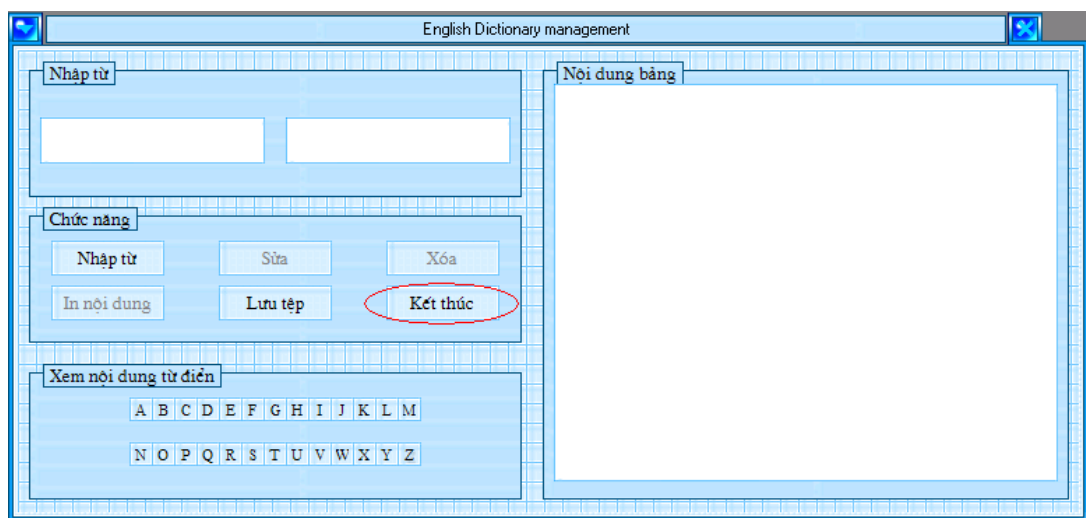
+ **Lưu tệp:** Lưu lại từ vừa được nhập vào bảng từ điển.

Câu lệnh:

```
Private Sub Command5_Click()  
Dim i As Integer  
If MsgBox("Are you sure?", vbOKCancel, Warning) = vbOK Then  
    Open App.Path & namefi For Output As #1  
    For i = 0 To List1.ListCount - 1  
        Print #1, List1.List(i)  
    Next  
    Close #1  
End If  
kk = True  
End Sub
```

+ **Kết thúc:** cho phép bạn kết thúc làm việc với form Từ Điển

Câu lệnh:

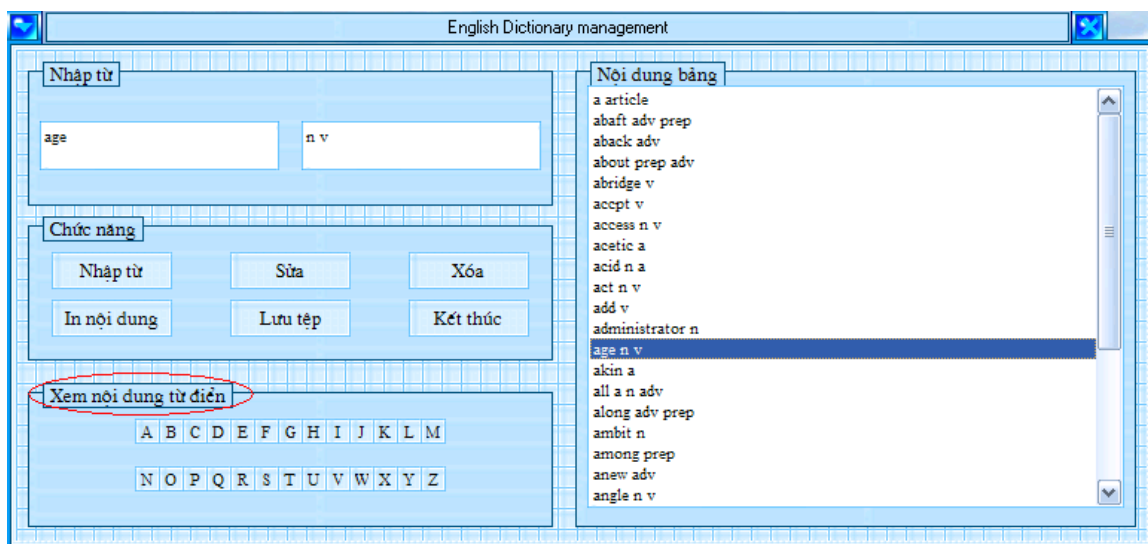
```

Private Sub Command6_Click()
  If kk = True Then
    Unload Me
  Else
    If MsgBox("Chưa ghi nội dung cần thay đổi, bạn có muốn ghi không?", vbOKCancel, Warning) = vbOK Then
      Open App.Path & namefi For Output As #1
      For i = 0 To List1.ListCount - 1
        Print #1, List1.List(i)
      Next
      Close #1
      kk = True
      Unload Me
    Else
      kk = True
      Unload Me
    End If
  End If
End Sub

```

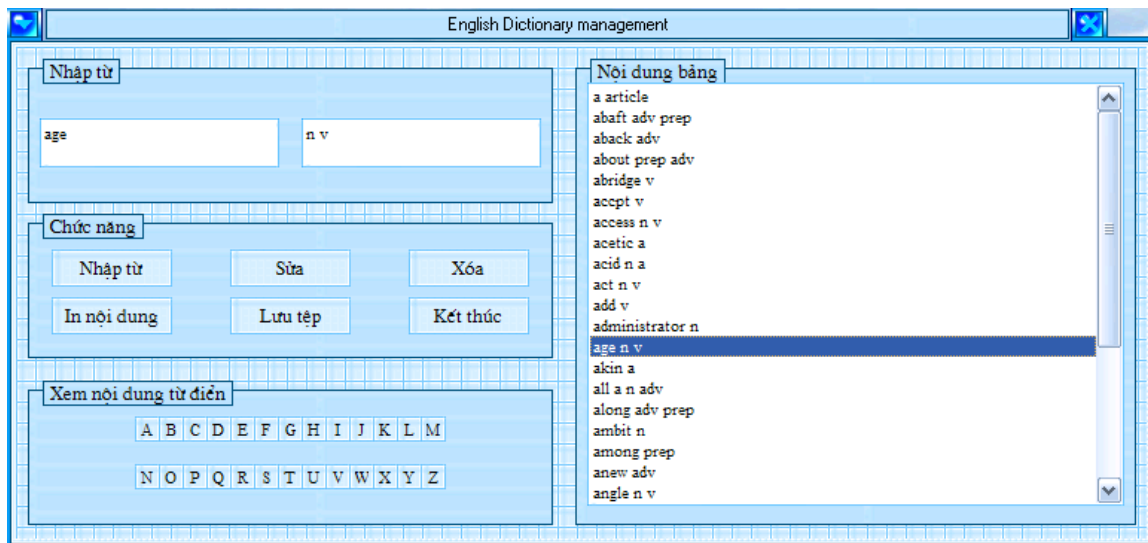
III.2.2. Xem nội dung từ điển:

Cho phép bạn xem nội dung từ điển theo chữ cái đầu của từ.

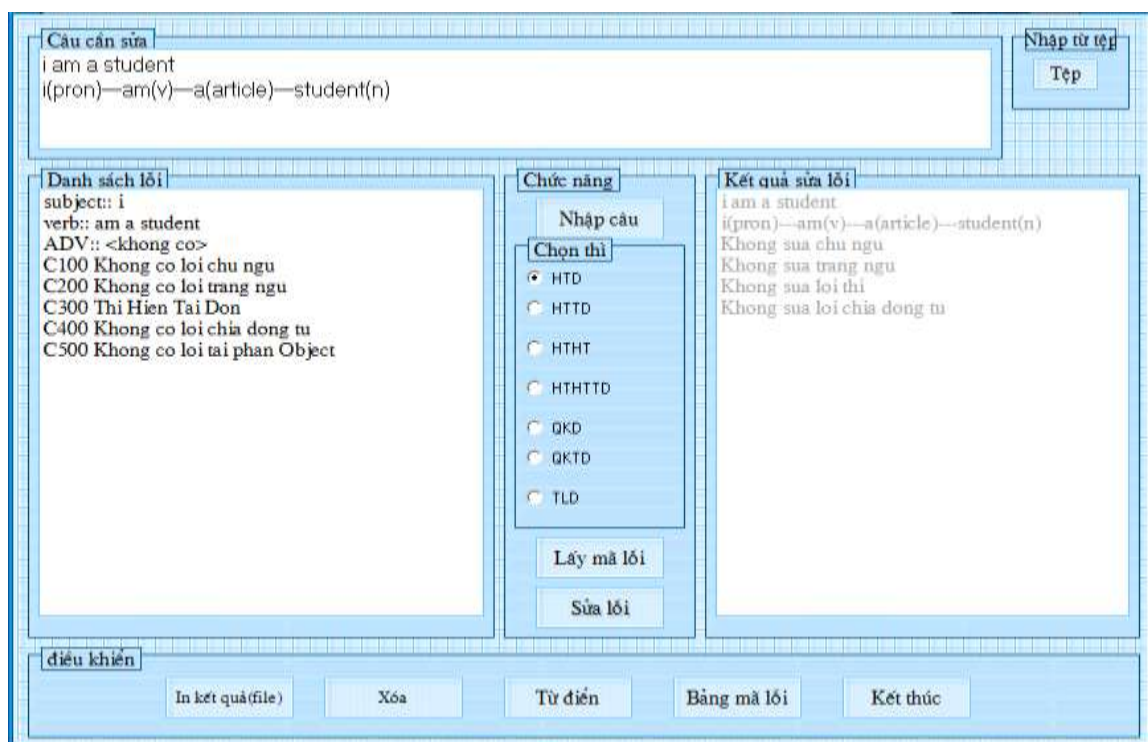

III.2.3. Nội dung bảng:

Hiển thị bảng từ điển theo chữ cái đầu của từ.

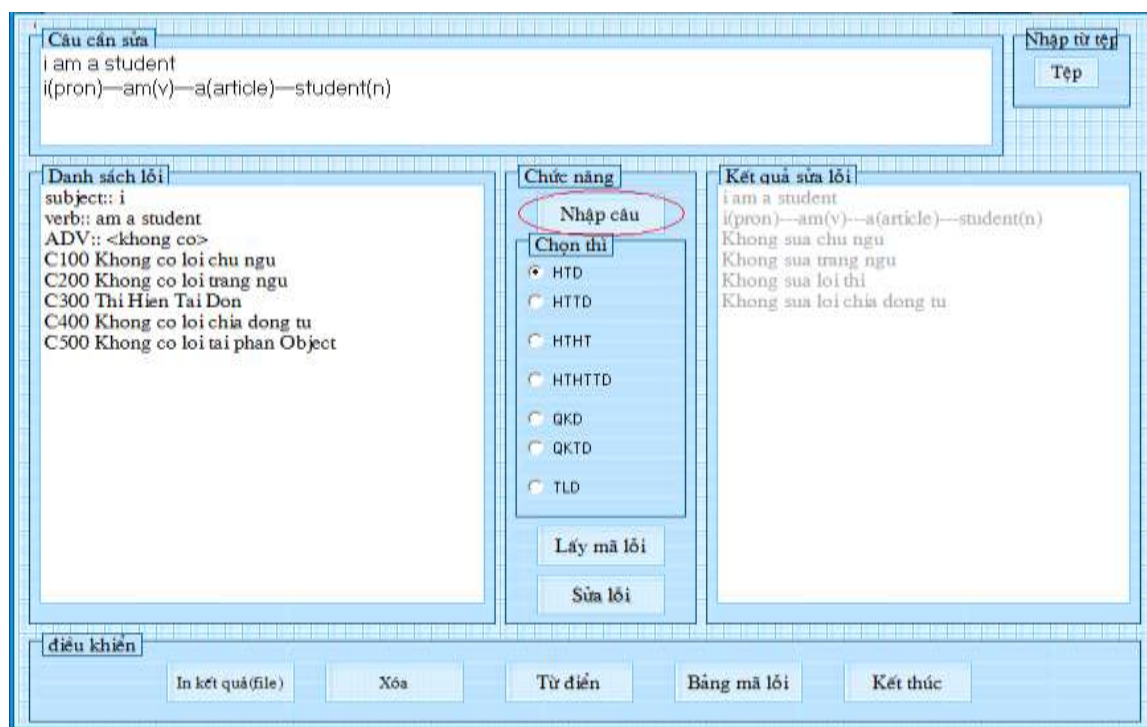

III.3. Form Sửa lỗi.

III.3.1. Nhập câu

- Chương trình có thể cho phép bạn nhập trực tiếp một câu Sau đó ấn nút “Nhập câu” để tìm các lỗi để phục vụ việc sửa lỗi.

Câu lệnh:

```

Private Sub Command2_Click()
Dim st As String
Dim chungu As String
Dim vingu As String
Dim trangngu As String
Dim loichungu As String
Dim loitranngu As String
Dim check As Boolean
Dim thitu As String
Dim loichiadongtu As String
Dim loiobj As String
Dim coconut As Integer
Text1.Text = chuanhoa(Text1.Text)
cauday = Text1.Text
List2.AddItem cauday
st = Testloichinhta(Text1.Text)

st = gannhan(Text1.Text)
List2.AddItem st
Text1.Text = Text1.Text + vbCrLf + st
check = chiacaucutu(tu, tagg, trangngu, chungu, vingu)
List1.AddItem chungu
List1.AddItem vingu
    
```

```
List1.AddItem trangngu  
check = kiemtrathanhphantu(loitrangngu, loichungu)  
List1.AddItem loichungu  
List1.AddItem loitrangngu  
check = kiemtrathitu(thitu, coconut)  
List1.AddItem thitu  
If coconut = 0 Then  
Option1.Value = False  
Option2.Value = False  
Option3.Value = False  
Option4.Value = False  
Option5.Value = False  
Option6.Value = False  
Option7.Value = False  
End If
```

```
If coconut = 101 Then  
Option1.Value = True  
Option2.Value = False  
Option3.Value = False  
Option4.Value = False  
Option5.Value = False  
Option6.Value = False  
Option7.Value = False  
End If
```

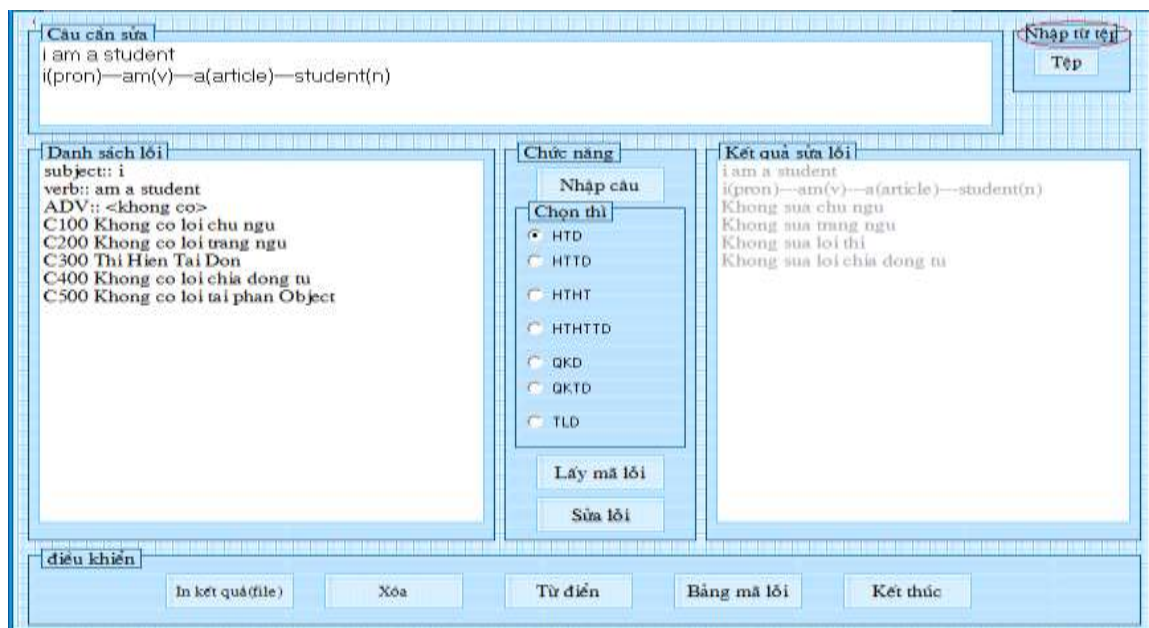
```
If coconut = 102 Then  
Option1.Value = False  
Option2.Value = True  
Option3.Value = False  
Option4.Value = False  
Option5.Value = False  
Option6.Value = False  
Option7.Value = False  
End If
```

```
If coconut = 103 Then  
Option1.Value = False  
Option2.Value = False  
Option3.Value = True  
Option4.Value = False  
Option5.Value = False  
Option6.Value = False  
Option7.Value = False  
End If
```

```
If coconut = 104 Then  
Option1.Value = False  
Option2.Value = False
```

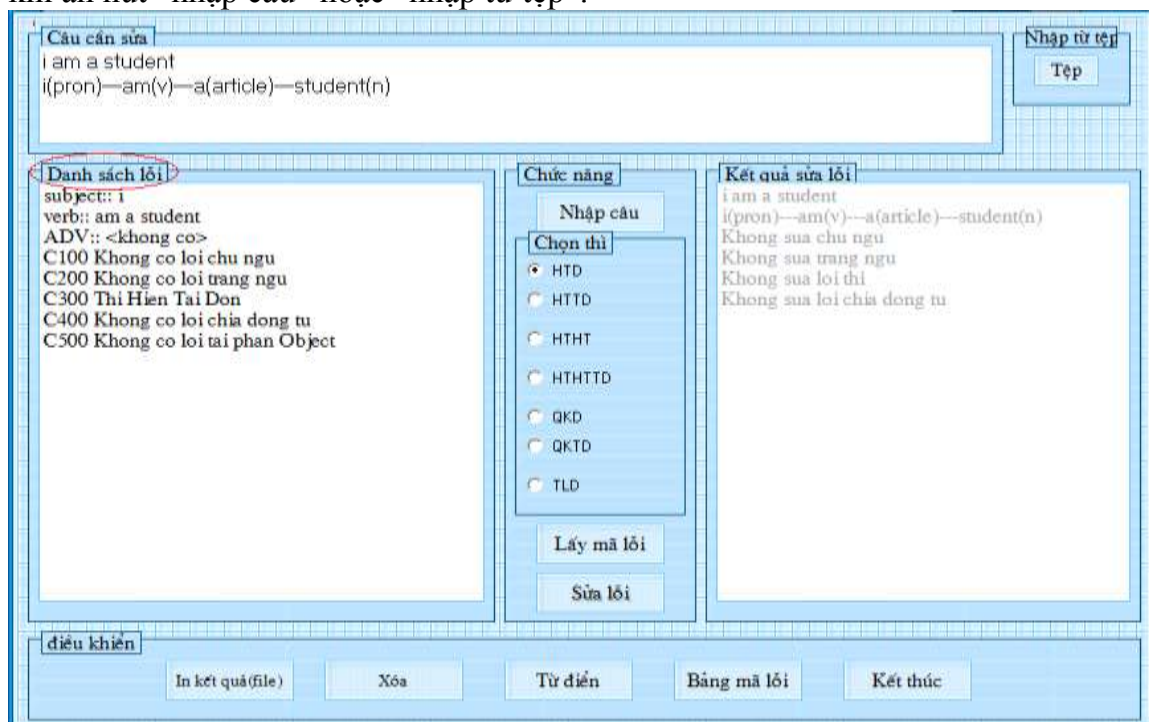
```
Option3.Value = False
Option4.Value = True
Option5.Value = False
Option6.Value = False
Option7.Value = False
End If
If coconut = 105 Then
Option1.Value = False
Option2.Value = False
Option3.Value = False
Option4.Value = False
Option5.Value = False
Option6.Value = True
Option7.Value = False
End If
If coconut = 106 Then
Option1.Value = False
Option2.Value = False
Option3.Value = False
Option4.Value = False
Option5.Value = True
Option6.Value = False
Option7.Value = False
End If
If coconut = 107 Then
Option1.Value = False
Option2.Value = False
Option3.Value = False
Option4.Value = False
Option5.Value = False
Option6.Value = False
Option7.Value = True
End If
check = kiemtravitu(loichiadongtu, loiobj)
List1.AddItem loichiadongtu
List1.AddItem loiobj
Command9.Enabled = True
loooooai = 2
End Sub
```

- Hoặc có thể nhập và từ một tệp đã được in ra từ chương trình ứng dụng tìm kiếm lỗi.

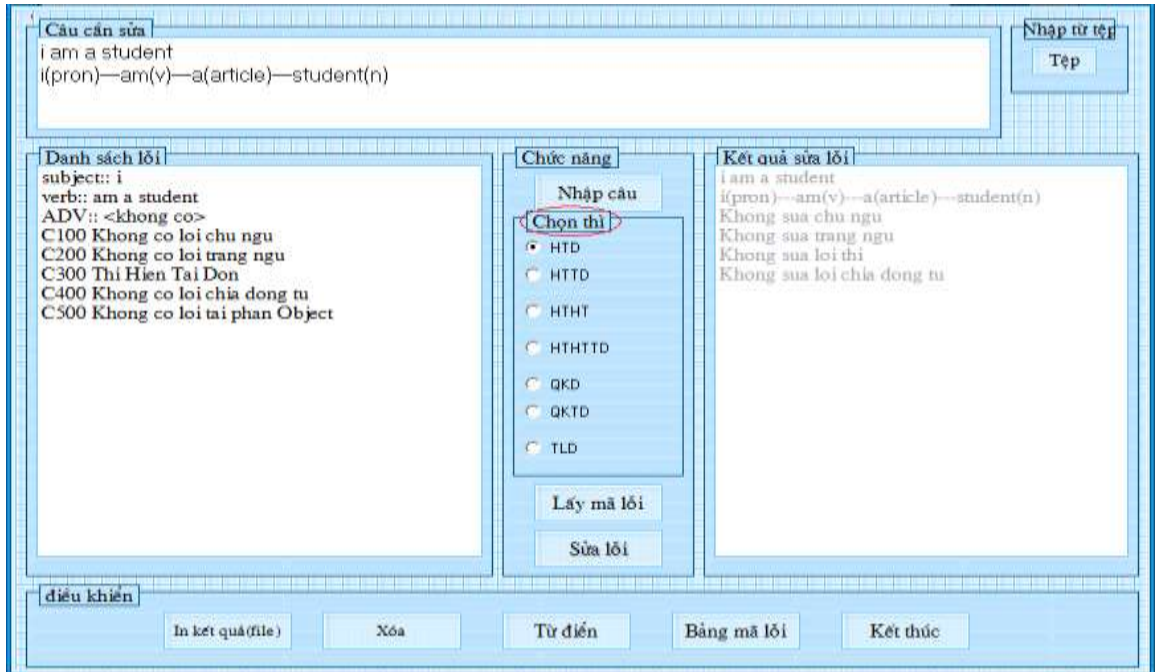
III.3.2. Danh sách các lỗi.

- Danh sách các lỗi và các mã lỗi được hiển thị ở phần “Danh sách lỗi” sau khi ấn nút “nhập câu” hoặc “nhập từ tệp”.

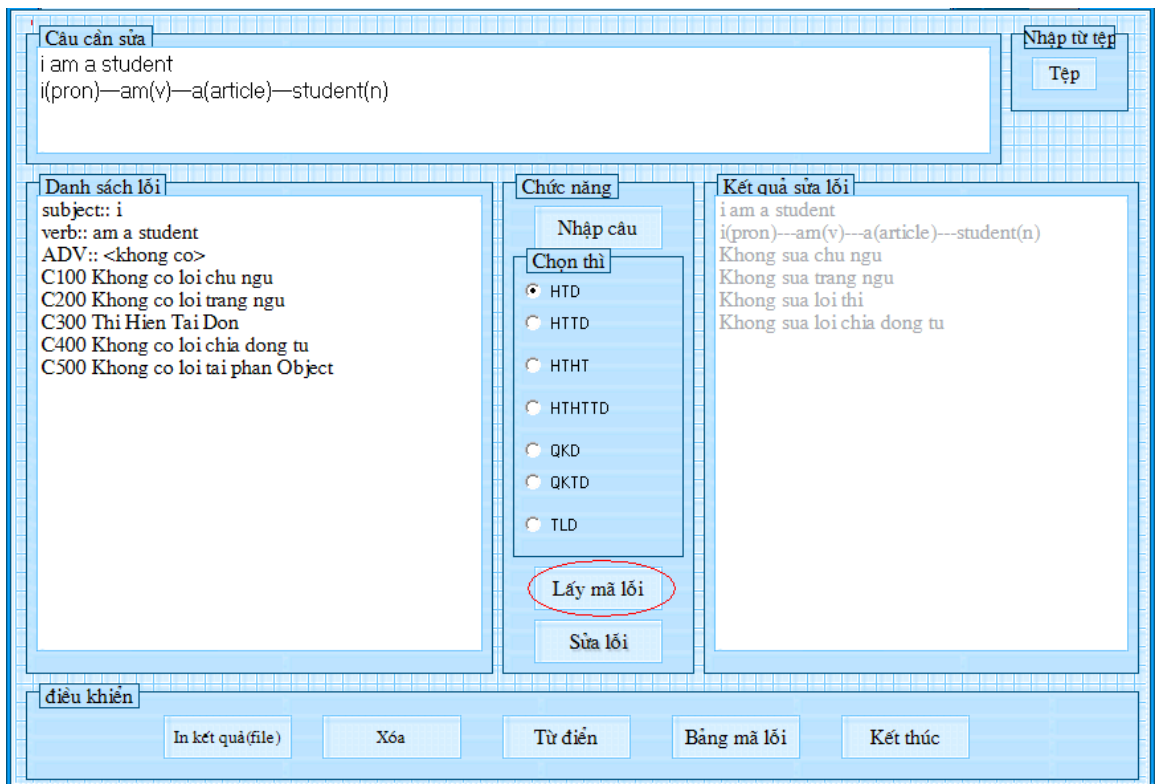
III.3.3. Chọn thì:

- Sau khi nhập câu trực tiếp hoặc nhập từ tệp chương trình sẽ tự động chọn thì của câu. Nhưng trong một số trường hợp thì chúng ta phải tự chọn thì cho câu.

III.3.4. Lấy mã lỗi:

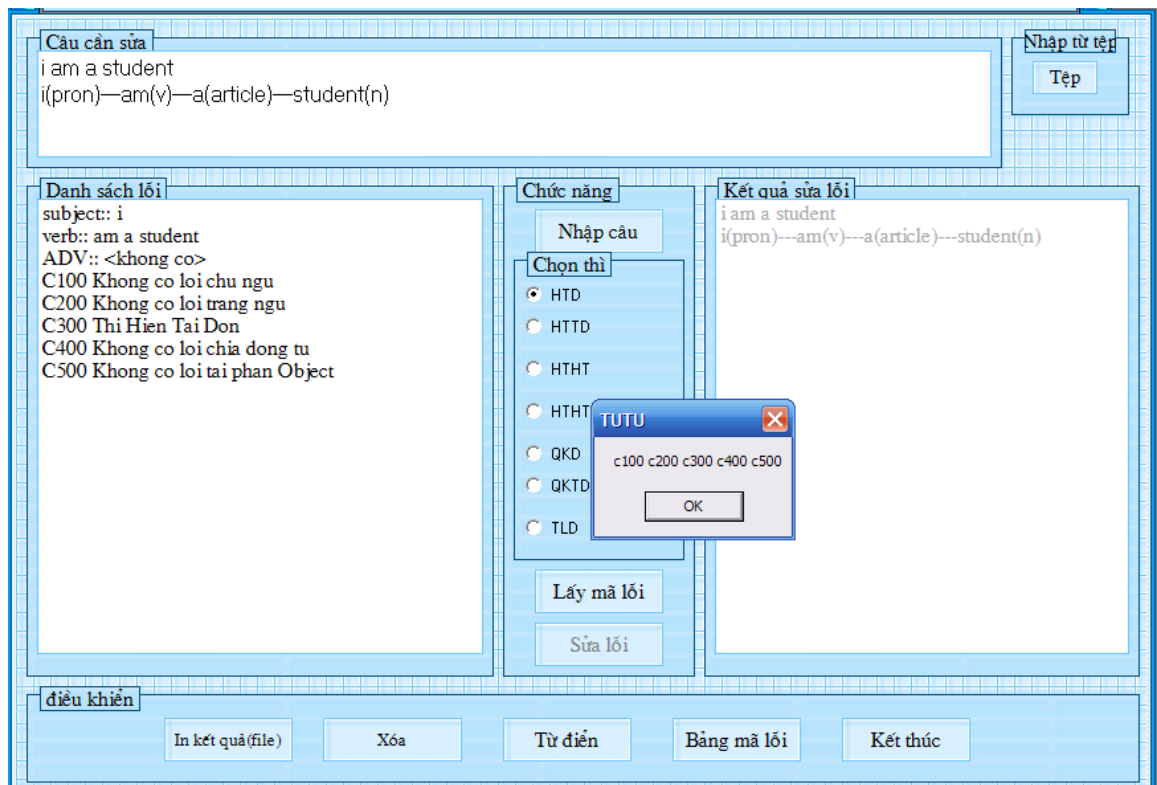
- Lấy ra các mã lỗi để so sánh với bảng mã lỗi phục vụ cho việc sửa lỗi.

Câu lệnh:

```
Private Sub Command9_Click()
    Dim i As Integer
    Dim st As String
    For i = 3 To List1.ListCount
        st = st + chontudau(List1.List(i)) + " "
    Next
    st = chuanhoa(st)
    maloi = st
    MsgBox maloi
    Command3.Enabled = True
End Sub
```

- Sau khi chọn lấy mã lỗi sẽ hiện lên một bảng danh sách các mã lỗi.

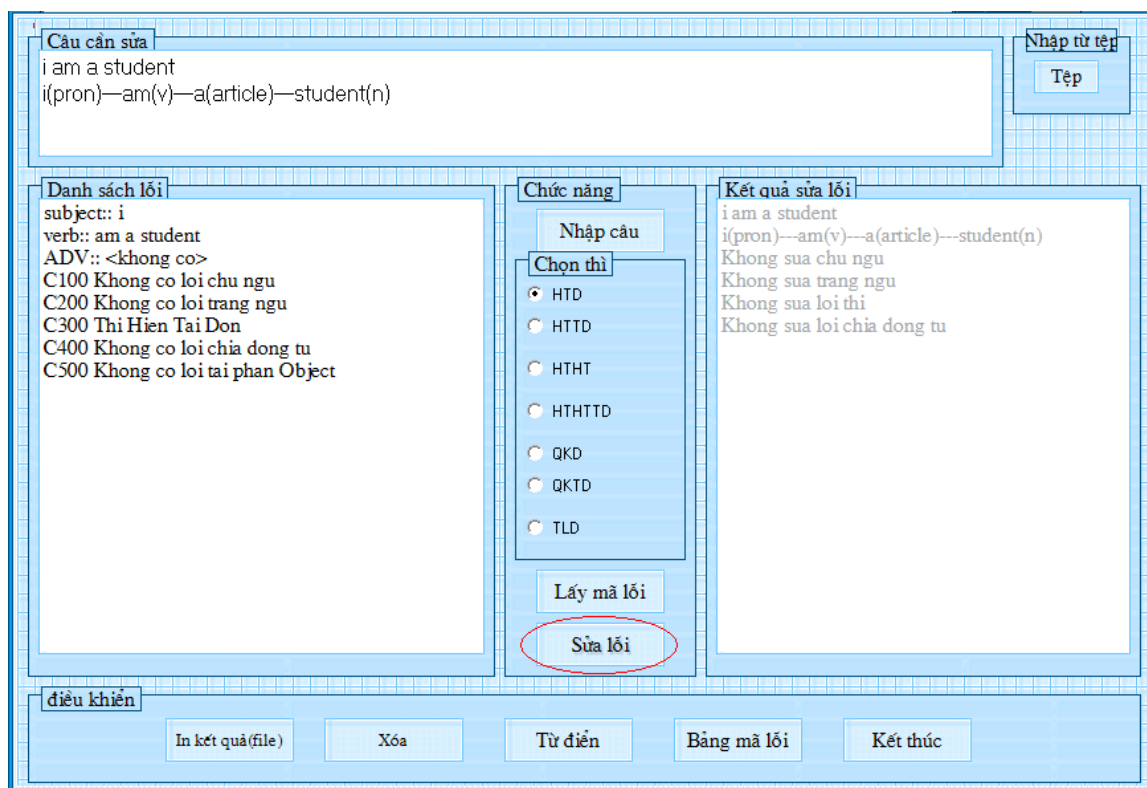

Danh sách các mã lỗi:

- C100: Không có lỗi chủ ngữ
- C101: Có lỗi chủ ngữ
- C200: Không có lỗi trạng ngữ
- C201: Có lỗi trạng ngữ
- C300: Hiện thị các thì
- C302: Không kiểm tra được thì
- C400: Không có lỗi chia động từ
- C401: Có lỗi chia động từ.
- C500: Không có lỗi vị ngữ
- C501: Có Lỗi vị ngữ

III.3.5. Sửa lỗi

Sau khi lấy ra được các mã lỗi sẽ kiểm tra các mã lỗi đó. Nếu có lỗi sẽ tiến hành sửa lỗi.

Câu lệnh:

```
Private Sub Command3_Click()
Dim traaaang As String
Dim chuuiu As String
Dim viiii As String
Dim tuloi
Dim i As Integer
Dim st As String
Dim j As Integer
Dim temp As String
Dim tuta As Integer
Dim tusub
Dim tuvi
Dim tuti As Integer
tuloi = Split(maloi, " ")
traaaang = TULaytrangtu(List1.List(2))
chuuiu = TULaychungu(List1.List(0))
viiii = TULayvingu(List1.List(1))
i = UBound(tuloi)
```



```
temp = tuloi(0)
If (temp = "c100") Then
st = "Khong sua chu ngu"
List2.AddItem st

Else
If (temp = "c101") Then
st = sualoichungutu(chuuuu)
List2.AddItem st
End If

End If
temp = tuloi(1)
If (temp = "c200") Then
st = "Khong sua trang ngu"
List2.AddItem st

Else
If (temp = "c201") Then
st = sualoitranngudau(traaaang)
List2.AddItem st

End If
If (temp = "c202") Then
st = sualoitranngugiua(traaaang)
List2.AddItem st

End If
If (temp = "c203") Then
st = "Khong sua loi trang tu cuoi"
List2.AddItem st

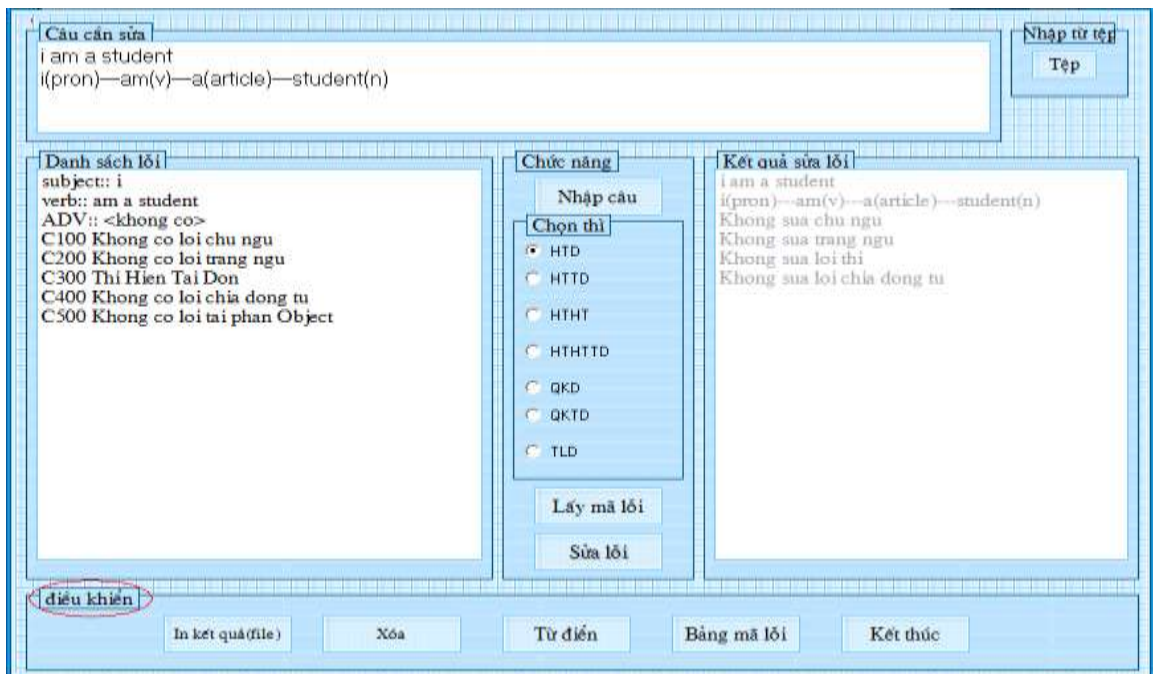
End If
End If
End If
If i <= 2 Then
temp = tuloi(2)
tuta = postrangngu
If Option1.Value = True Then
tuti = 1
End If
If Option2.Value = True Then
tuti = 2
End If
If Option3.Value = True Then
tuti = 3
End If
```

```
If Option4.Value = True Then
tuti = 4
End If
If Option5.Value = True Then
tuti = 6
End If
If Option6.Value = True Then
tuti = 5
End If
If Option7.Value = True Then
tuti = 7
End If
tsub = Split(chuuuu, " ")
tuvi = Split(viii, " ")
st = suathivachiadongtu(tsub, tuvi, tuta, tuti)
List2.AddItem "Sua thi cua cau thanh:"
List2.AddItem st
GoTo a:
End If
If i > 2 Then
If Option1.Value = True Then
tuti = 1
End If
If Option2.Value = True Then
tuti = 2
End If
If Option3.Value = True Then
tuti = 3
End If
If Option4.Value = True Then
tuti = 4
End If
If Option5.Value = True Then
tuti = 6
End If
If Option6.Value = True Then
tuti = 5
End If
If Option7.Value = True Then
tuti = 7
End If
temp = tuloi(2)
If temp = "c300" Then
st = "Khong sua loi thi"
List2.AddItem st
End If
```

```

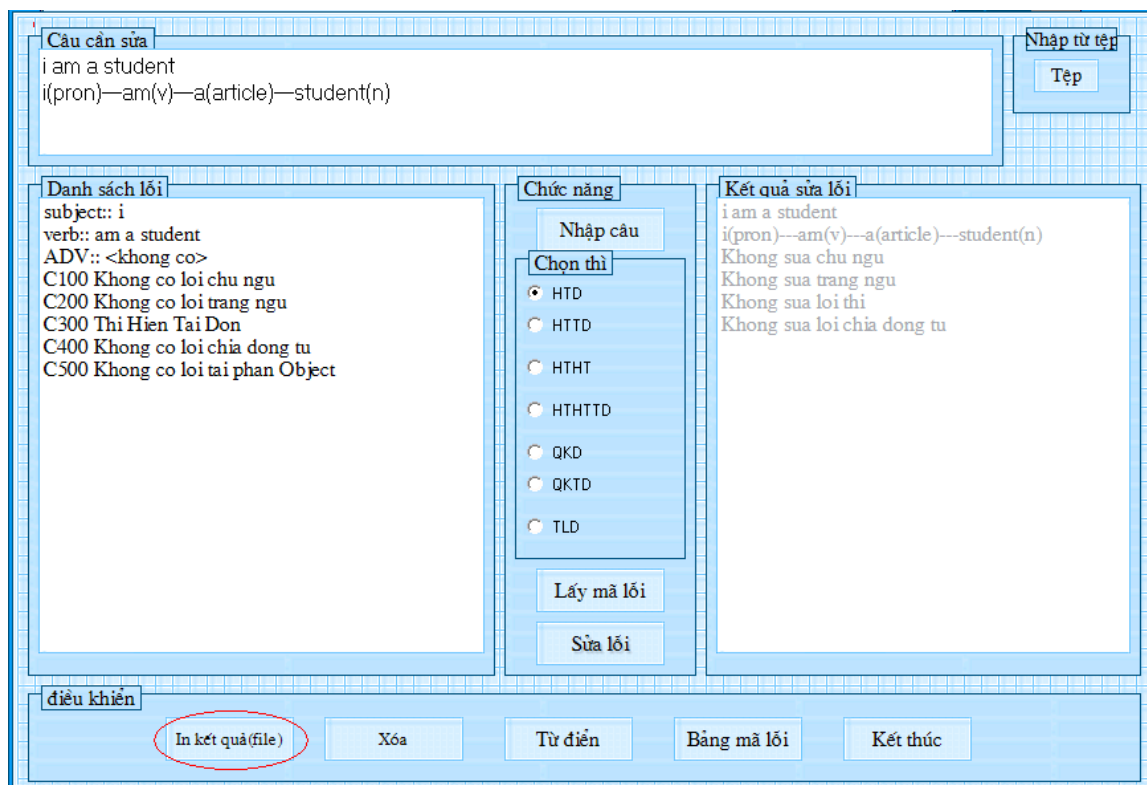
temp = tuloi(3)
If temp = "c400" Then
st = "Khong sua loi chia dong tu"
List2.AddItem st
End If
If temp = "c401" Then
st = TusuachiaDT(chuuuu, viiii, tuti)
List2.AddItem st
End If
GoTo a:
End If
a:
End Sub
    
```

III.3.6. Điều khiển:

Bảng điều khiển gồm có 5 chức năng:

- **In kết quả:** Nút in kết quả có chức năng in ra kết quả sau khi đã sửa lỗi xong.

Câu lệnh:

```
Private Sub Command4_Click()
Dim filename As String
Dim i As Integer
con1.ShowSave
filename = con1.filename + ".txt"
Open filename For Output As #1

For i = 0 To List2.ListCount
Print #1, List2.List(i)
Next
Close #1
End Sub
```

- **Xóa:** Xóa câu đã nhập để nhập lại một câu cuối.

The screenshot shows a software interface with several sections:

- Câu cần sửa:** i am a student
i(pron)—am(v)—a(article)—student(n)
- Danh sách lỗi:** subject: i
verb: am a student
ADV: <khong co>
C100 Khong co loi chu ngu
C200 Khong co loi trang ngu
C300 Thi Hien Tai Don
C400 Khong co loi chia dong tu
C500 Khong co loi tai phan Object
- Chức năng:** Nhập câu, Chọn thì (HTD, HTTD, HTHT, HTHTD, QKD, QKTD, TLD), Lấy mã lỗi, Sửa lỗi
- Kết quả sửa lỗi:** i am a student
i(pron)—am(v)—a(article)—student(n)
Khong sua chu ngu
Khong sua trang ngu
Khong sua loi thi
Khong sua loi chia dong tu
- điều khiển:** In kết quả(file), **Xóa** (highlighted), Từ điển, Bảng mã lỗi, Kết thúc

- **Từ điển:** Kết nối với Form Từ Điển để nhập hoặc sửa chữa một câu khi câu đó chưa có trong từ điển hoặc sai từ loại.

The screenshot shows the same software interface as above, but with the 'Từ điển' button in the 'điều khiển' section highlighted.

- **Bảng mã lỗi:** có chức năng xem các mã lỗi của chương trình.

The screenshot shows a software interface with the following components:

- Câu cần sửa:** A text input field containing "i am a student" and its morphological analysis "i(pron)—am(v)—a(article)—student(n)".
- Danh sách lỗi:** A list of error codes: "subject: i", "verb:: am a student", "ADV:: <khong co>", "C100 Khong co loi chu ngu", "C200 Khong co loi trang ngu", "C300 Thi Hien Tai Don", "C400 Khong co loi chia dong tu", "C500 Khong co loi tai phan Object".
- Chức năng:** A section with a "Nhập câu" button and a "Chọn thì" dropdown menu containing radio buttons for HTD, HTTD, HTHT, HTHTD, QKD, QKTD, and TLD. Below the menu are "Lấy mã lỗi" and "Sửa lỗi" buttons.
- Kết quả sửa lỗi:** A text area showing the corrected sentence and its analysis, along with error messages: "Khong sua chu ngu", "Khong sua trang ngu", "Khong sua loi thi", "Khong sua loi chia dong tu".
- Điều khiển:** A control panel at the bottom with buttons for "In kết quả(file)", "Xóa", "Từ điển", "Bảng mã lỗi" (circled in red), and "Kết thúc".

- **Kết thúc:** Chức năng kết thúc làm việc với form sửa lỗi.

This screenshot is identical to the one above, showing the same software interface. The only difference is that the "Kết thúc" button in the control panel at the bottom is circled in red.

IV. Hạn chế và hướng phát triển của đề tài

- Hạn chế

- + Chương trình hiện nay chỉ thực hiện được với câu đơn và ở thể khẳng định.
- + Modul sửa lỗi vị ngữ chưa hoàn thiện.

- Hướng phát triển

- + nghiên cứu để thực hiện cho các loại câu khác.
- + hoàn thiện các modul tách ghép thành phần câu.

- ứng dụng của đề tài

- + Làm cơ sở cho các chương trình dịch tự động, trích rút thông tin văn bản, hỗ trợ học tiếng anh trên máy tính...

KẾT LUẬN

Trong quá trình nghiên cứu, tìm hiểu và hoàn thành đồ án tốt nghiệp “ Tìm hiểu về xử lý ngôn ngữ tự nhiên và viết chương trình mô phỏng sửa lỗi từ vựng trong việc sử dụng câu tiếng Anh”, em đã thu nhận được thêm những kiến thức và em cũng nhận thấy xử lý ngôn ngữ tự nhiên là một lĩnh vực nghiên cứu rộng lớn, còn nhiều điều cần phải khám phá.

Trong đề tài em đã cố gắng tập trung tìm hiểu và nghiên cứu tổng quan về xử lý ngôn ngữ tự nhiên, một số thuật toán phân tích cú pháp và em cũng đã tìm hiểu một số các quy tắc sử dụng từ vựng trong ngôn ngữ tiếng Anh. Từ đó em đã xây dựng được chương trình mô phỏng sửa lỗi từ vựng trong tiếng Anh.

Do thời gian thực hiện đồ án hạn chế nên em mới chỉ tìm hiểu được một số bước trong quá trình xử lý ngôn ngữ tự nhiên và chương trình mô phỏng còn chưa được hoàn thiện như mong muốn. Trong thời gian tới em sẽ cố gắng tiếp tục nghiên cứu và hoàn thiện việc tìm hiểu xử lý ngôn ngữ tự nhiên và chương trình mô phỏng sửa lỗi từ vựng này.

Sinh viên

Bùi Văn Tú

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Đinh Điền, Giáo trình xử lý ngôn ngữ tự nhiên, Đại học Khoa Học Tự Nhiên Tp.HCM, 12/2004.
2. Bài giảng Xử lý ngôn ngữ tự nhiên, TS Lê Anh Cường – ĐHCN Hà Nội.
3. V.Vapnik, The Nature of Statistical Learning Theory. Springer, NewYork, 1995.
4. Allen,J.(1995).Natural Language Understanding. BenjaminCummings,Menlo Park, CA
5. Berger, A. L., Pietra, S. A. D., and Pietra, V. J. D. (1996). A maximum entropy approach to natural language processingComputational Linguistics, 22(1), 39–71
6. Gazdar, G.andMellish, C.(1989). Natural Language Process-as mental representations of language. In Bresnan, J. (Ed.),ing in LISP. Addison Wesley
7. Ngữ pháp tiếng Anh, Mai Lan Hương – Nguyễn Thanh Loan.